Tomas Žiūraitis, O.P.

Nevystančios Rožės Marijai

TOMAS ŽIŪRAITIS, O. P.

NEVYSTANČIOS ROŽĖS MARIJAI

LITERATŪRINIAI ISTORINĖ
ŠV. ROŽANČIAUS STUDIJA

VILNIUS — 1940
TĖVŲ DOMININKONŲ LEIDINYS

Cum permissu Ordinarii loci.

Viršelį piešė: TĖV. ALBERTAS RUTKAUSKAS, O. P.

Didžiai Gerbiamam

TĖV. DR. BONAVENTŪRAI M. PAULIUKUI,
O. P.,
Lietuvos Domininkonų Provincijos Atnaujintojui,
šią kuklią studiją skiriu.

Autorius.

ĮVADAS

Sąmoninga, kultūringa, bet ne tradicijos malda yra galingi kiekvienos asmenybės dvasios sparnai, kuriais jis pakyla virš žemiškos pilkumos į žydrąsias gyvenimo viršūnes.

Tačiau nevisi tais sparnais plasnoja, nevisus jie kelia, nes dažniausiai tie sparnai yra sužaloti, kažkaip iškraipyti.

Sužalota, iškraipyta malda — klaiki dvasinė karikatūra ne tik pačiam tikinčiajam, bet ir dvasinio gyvenimo praktikos stebėtojui. To viso svarbiausia priežastis — sąmoningumo stoka religiniame gyvenime.

Ypatingai sąmoningumo reikalauja rožančiaus malda, nes ji yra paprasčiausia, bent kartu ir giliausia malda. Rožančius — krikščioniškos doktrinos santrauka!

Šia trumpa studija mėginau, bent pagrindiniais bruožais, duoti atydžiam skaitytojui aiškų rožančiaus maldos vaizdą.

Nuoširdžiai dėkoju literatui Adolfui Sprindžiui už kalbos peržiūrėjimą, Tėv. Albertui Rutkauskui, O. P. ir Tėv. Domininkui Grigaičiui, O. P. už rankraščio perrašymą spaudai.

Autorius.

Vilnius, 1940-I-10.

SVARBESNĖS KOREKTŪROS KLAIDOS

Psl.	eil.	Atspausdinta:	Turi būti:
16	9 iš ap.:	III — Viešpaties Jėzaus aukojimas bažnyčioje,	III — Viešpaties Jėzaus gimimas, IV — Viešpaties Jėzaus aukojimas bažnyčioje,
24	12 iš ap.:	rožiančiui	rožančiui
27	5 iš virš.:	geriasiai	geriausiai
36	11 iš ap.:	Adolfas ir Eseno — Tryro	Adolfas iš Eseno — Tryro
41	11 iš virš.:	rožanžių,	rožančių,
43	5 iš ap.:	žmomių	žmonių
53	1 iš virš.:	ROŽANCIAUS	ROŽANČIAUS
54	11 iš ap.:	rožiančiaus	rožančiaus
57	1 iš virš.:	intecija	intencija
58	13 iš virš.:	krykščionybės	krikščionybės
73	9 iš ap.:	Bažnyčią.	Bažnyčia.

PIRMAS SKYRIUS

KAS YRA ŠVČ. PANELĖS MARIJOS ROŽANČIUS?

1. ROŽANČIAUS VARDO KILMĖ.

Prieš kalbėdami, kas yra Švč. Panelės Marijos rožančius, kokia jo esmė, pažiūrėkime, ką reiškia pats jo vardas.

Žodis „rožančius" pirmiausia mums primena tas gražiąsias mūsų sesučių darželių rožes, kurios kiekvieną sveiką širdį džiugina, patraukia. Kas gi mus labiau sužavės, jei ne tos skaisčiosios rožės. Jos dainių apdainuojamos, poetų aprašomos... Neužmiršta jų ir menininkai, nes jie geriausiai supranta jų grožį, kaip ir kitas gamtos grožio paslaptis. Visiems rožės patinka, visi jomis gėrisi. Ne veltui rožė vadinama visų gėlių karaliene. „Rožė, sako šv. Albertas Didysis, yra karališkoji gėlė, nes ji yra purpurinės spalvos" [1]). O purpuras, tai karališkoji spalva. Be abejo yra daug ir kitų gražių gėlių, bet rožė jas visas pralenkia.

[1]) De laudibus B. M. V. lib. 12 c. 4 n. 32, Opp. B. Alb. M., O. P.

Maža to! Rožė lieka rože — ji sezoninė gėlė. Čia ji pražysta, pražydus savo gražumu kurį laiką mus džiugina, čia, žiūrėk, po nedaugelio dienų visas jos puikumas dingsta, puvenomis pavirsta. Viskas praeina, praeina ir rožės grožis, pasibaigia jos dienos; ir ji mums tik gražus prisiminimas lieka.

Rožančiaus vardas dar daugiau pasako: jis kalba mums apie mistiškas, nevystančias rožes, kurios kiekvieno tikinčiojo sielą dangiškai nuteikia, dvasiniai atgaivina. Jis kalba apie mistiškųjų rožių Karalienę Mariją. Juk Marija ir yra mistiškoji rožė, nes jai, kaip dangaus ir žemės karalienei, rožių kilnumas ir jų simbolinė reikšmė labiausiai tinka. Todėl liturgija ją dažnai vadina rože paslaptingąja, rože mistiškąja. „Rože paslaptingoji, melskis už mus...“[1]). „Panele Marija, į tave nėra kitos panašios čia žemėje tarp moterų, nes tu žydi kaip rožė ir kvepi, kaip lelija“ [2]). Todėl visai teisingai Tėv. L. I. Fanfani, O. P. tvirtina: „Jei Marija yra krikščionybės mistiškoji rožė, — nenuostabu, kad rinktinės šv. rožančiaus rožės (paslaptys, angelo pasveikinimas, Viešpaties malda) gavo rožančiaus pavadinimą“ [3]). Tą patį liūdija žy-

---

[1]) Švč. P. Marijos litanija.

[2]) Antiph. in Offic. B. M. V.

[3]) P. Ludovicus I. Fanfani, O. P., De Rosario B.M.V., 19 p. Turini-Romae 1930.

mus Šv. Rašto aiškintojas Kornelijus a Lapide S. J., sakydamas: „Visas šis Šv. Rašto skyrius, „claudite me divini fructus, et quasi rosa plantata super rivos aquarum fructificate", gali būti taikomas Švenč. P. Marijos rožančiui, kaip amžinos išminties Motinai. Kiek kartų tariame angelo pasveikinimą, tiek kartų aukojame Marijai mistiškąsias rožes, piname jai gražų vainiką, — čia ir yra tos rožės, iš kurių paimame rožančiaus vardą" [1]).

Trumpai sakant, mistiškosios rožės, jų dvasinė — simbolinė reikšmė yra Švenč. Panelės Marijos rožančiaus vardo tėvynė.

2. ROŽANČIAUS ESMĖ.

a) Kas rožančiaus esmei būtina?

Rožančiaus arba Švenč. P. Marijos psalmynas yra brangi Dievo Motinos garbei malda, kurią sudaro: atkalbėjimas 15 dešimčių „Sveika Marija", prijungiant kiekvienai dešimčiai po „Tėve mūsų" ir mąstymas 15 svarbiausių mūsų išganymo paslapčių [2]).

Taip Bažnyčia apibrėžia rožančiaus vardą ir jo esmę. Kitaip sakant, rožančiaus esmei yra

1) Cornelius a Lapide, S. J., cit. R. P. M. Chéry, O. P., La Théologie du Saint Rosaire, tom. I 35 p. Paris 1869.

2) In Brev. O. P. Offic. SS. Rosarii B. M. V. II noct., II lect.

būtinos dvi sąlygos: 1) lūpų malda, susidedanti iš 150 „Sveika Marija“, 15 „Tėve mūsų“ ir 2) mąstymai 15-kos svarbiausių išganymo paslapčių. Argi tai viskas?

Neatrodo, kad šis apibrėžimas visiškai pilnas. Čia nė žodžio apie „Garbė Tėvui“ ir „Tikiu į Dievą Tėvą“, kas jau nuo seno mums žinoma ir visų tikinčiųjų mielai praktikuojama. Kodėl taip? Ar tas rožančiaus esmei nebūtina?

Tai keletas neaiškumų, skatinančių mus pirmiausiai išsiaiškinti rožančiaus aptarimą, norint gerai suprasti jo esmę.

α) *Rožančiaus apibrėžimo supratimas.*

Kodėl rožančius lyginamas su Švenč. P. Marijos psalmynu? Kas čia bendro su rožančiumi? Sakydami, rožančius arba Švenč. Panelės Marijos psalmynas, tuo norime pažymėti panašumą, tikriau sakant, artimą rožančiaus ryšį su Dovydo psalmėmis. Dovydo psalmių yra 150, kurių daugumą parašė karalius Dovydas. Tai šventos Senojo Testamento giesmės Dievui, parašytos Šventosios Dvasios įkvėpimu. Jų vertė begalinė, nes jos slepia savyje neišsemiamus dvasios turtus. Jų didelė reikšmė išliko ir iki mūsų dienų. Ir šiandieną Dovydo psalmės sudaro vieną iš gražiausių Bažnyčios maldų.

Tą patį galima pasakyti ir apie rožančių.

Vien „Tėve mūsų“, Tertulijono pasakymu, yra ne kas kita, kaip Evangelijų santrauka[1]). — O „Sveika Marija“, kaip ir „Tėve mūsų“, sako Tėv. Tomas Eseris, O. P., yra sutrumpinta Evangelija[2]). Ką gi bekalbėti apie patį rožančių, kuris yra dviejų maldų junginys. Drąsiai galime tvirtinti, kad ir rožančius yra Evangelijų arba Naujojo Testamento santrauka.

Taigi, kaip Dovydo psalmės turi didelės reikšmės Senajam Testamentui, taip rožančius Naujajam. Arba, kaip psalmės yra brangiausia Bažnyčios malda Dievo garbei, taip rožančius yra brangus Marijai. Čia ir yra tas didžiausias panašumas tarp psalmių ir rožančiaus. Be to, rožančiuje pastebime labai artimą išviršinį panašumą Dovydo psalmėms. Būtent: 150 psalmių, kurios tokiu pat skaičiumi atitinka 150 „Sveika Marijų“ rožančiuje. Dėl šių rožančiaus ir psalmių panašumų, rožančius dar kitaip vadinamas „Švenč. Panelės Marijos Psalmynu“. Tas psalmynas yra minimas rožančiaus apibrėžime [3]).

Toliau, skaitydami apibrėžimą, nieko nerandame apie „Garbė Tėvui“[4]). Iš tikrųjų,

---

1) De orat. cap. I.

2) Fr. Thomas Esser, O P., Unserer lieben Frauen Rosenkranz, 20 p. Paderborn 1889.

3) In Brev. O. P. Offic. SS. Rosarii B. M. V. II noct., II lect.

4) Kiekvienos rožančiaus paslapties pabaigoje kalbėti

„Garbė Tėvui” nesudaro rožančiaus esmės. Jis nėra būtinas ir atlaidams gauti [1]). Todėl rožančiaus apibrėžime nieko apie tai ir neminima. Bet tas dar nereiškia, kad „Garbė Tėvui“ rožančiuje kalbėjimas yra be vertės, ir kad jį galima išleisti. Ne! Tas paprotys kalbėti „Garbė Tėvui“ yra labai senas, daugiau kaip 300 metų tradicija. „Garbė Tėvui“ yra gražiausias ir tinkamiausias kiekvienos rožančiaus paslapties užbaigimas. Jis yra lyg rožančiaus maldos vainikavimas. Todėl, išleisdami jį („Garbė Tėvui“), nusidėtume 300 metų senumo tradicijai, ir tuo pačiu nukentėtų rožančiaus maldos grožis. Taigi „Garbė Tėvui“ rožančiuje reikia kalbėti.

Tą patį galima pasakyti ir apie „Tikiu į Dievą Tėvą“. Rožančiaus apibrėžime apie tai irgi nė žodžio. „Tikiu į Dievą Tėvą“ rožančiuje nereikia kalbėti, jei kalbame rožančių domininkoniškai; priešingu atveju, jei kalbame jį romėniškai (visiems žinomu, paprastu būdu), tuomet „Tikiu į Dievą“ kalbėti reikia“[2]).

„Garbė Tėvui“ nevisuomet buvo praktikuojama. Šis gražus paprotys atsirado maždaug prieš 300 metų. Tais laikais tik psalmės pabaigoje kalbėdavo „Garbė Tėvui“. Rožančius šį paprotį iš Dovydo psalmių ir pasisavino.

[1]) Plg. Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 3 p.

[2]) Rožančius, kurį mes visi vartojame yra domininkonų. Tačiau jo kalbėjimo būdas yra dvejopas: domininkoniškas

Dar svarbu pastebėti antrosios rožančiaus apibrėžimo dalies pasakymas: „mąstymas svarbiausių 15 mūsų išganymo paslapčių". Tuo pabrėžiama, kad yra ir daugiau Kristaus gyvenimo paslapčių, bet rožančiuje yra pačios svarbiausios, jų viso — 15.

Išsiaiškinę rožančiaus apibrėžimą, lengvai suprasime ir jo esmę.

β) *Rožančiaus esmės supratimas.*

Rožančiaus maldą sudaro, kaip jau žinome, dvi pagrindinės dalys: lūpų malda ir pas-

---

ir romėniškas. Dominikoniškas rožančiaus kalbėjimo būdas: pradedant, — Vardan Dievo, Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios. Amen.

Sveika Marija, malonės pilnoji, Viešpats su tavim.

Tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius Jėzus.

Viešpatie, atverk mano lūpas.

Ir mano burna skelbs Tavo garbę.

Dieve pribūk man padėti.

Viešpatie, skubėk manęs gelbėti.

Garbė Tėvui ir t. t.

Kaip buvo pradžioje ir dabar, ir visados, ir per amžius. Amen. Aleliuja. (Gavėnios metu vietoje Aleliuja kalbama: Šlovė Tau, Viešpatie, amžinosios garbės karaliau).

Baigiant, — sukalbėjus paskutinės paslapties „Sveiką Mariją" ir „Garbė Tėvui", pridėti dar: „Sveiką Karalienę" su V. ir R.; maldą — „Dieve, kurio vienatinis Sūnus"... Amen. „Dievo pagalba tepasilieka su mumis visados". Amen.

lapčių mąstymai. Šios dvi sąlygos rožančiaus esmei yra būtinos. Ypatingai šiai maldai svarbi antroji dalis — mąstymai. Kaip kūnas ir siela sudaro gyvąją būtybę—žmogų, taip lūpų malda ir paslapčių mąstymai sudaro gyvąją maldą—rožančių.

Rožanžius be mąstymų, tai kūnas be sielos. „Kas žmogui širdis, sako Tėv. Tomas Eseris, O. P., tas mąstymai rožančiui. Išplėšk žmogui širdį ir atimsi jo gyvenimą; pašalink rožančiui mąstymus ir sugriausi jo esmę“[1]).

Gilesniam rožančiaus paslapčių supratimui reikia gerai žinoti patį rožančiaus padalinimą. Rožančius turi 3 dalis: džiaugsmingąją, sopulingąją ir garbingąją dalį. Kiekviena dalis turi po penkias paslaptis. Pirmosios arba džiaugsmingosios rožančiaus dalies paslaptys yra šios: I paslaptis — Kristaus Įsikūnijimo apreiškimas, II—šv. Elzbietos aplankymas, III — Viešpaties Jėzaus aukojimas bažnyčioje, V paslaptis — Viešpaties Jėzaus atradimas bažnyčioje. Antrosios — sopulingosios rožančiaus dalies paslaptys: I — Viešpaties Jėzaus malda ir krauju prakaitavimas Alyvų darželyje, II — Viešpaties Jėzaus plakimas, III — Viešpaties Jėzaus erškėčiais vainikavimas, IV — Viešpaties Jėzaus kryžiaus nešimas, V — Viešpaties Jėzaus nu-

---

[1]) Loc. cit. 5 p.

kryžiavimas. Trečiosios — garbingosios rožančiaus dalies paslaptys: I — Kristaus iš numirusių prisikėlimas, II — Kristaus į dangų žengimas, III — Šventosios Dvasios atsiuntimas, IV — Švč. Panelės Marijos dangun ėmimas, V — Švč. Panelės Marijos vainikavimas danguje.

Šių paslapčių mąstymai sudaro svarbiausią rožančiaus esmės dalį, nes rožančius, vėliau paaiškės, yra mąstymo malda. Taigi lūpų malda ir minėtų paslapčių mąstymai yra dvi sąlygos rožančiaus maldos esmei.

b) Kodėl tai rožančiaus esmei būtina?

Žinome, kad „Tėve mūsų", „Sveika Marija" ir „Paslaptys" yra trys pagrindiniai rožančiaus esmės elementai. Kodėl taip? — kai kuriems neaišku. Kam čia tie „ubagiški" poteriai? Argi negalima vietoje tų pasenusių „davatkiškų" maldų ką nors naujo duoti rožančiui — skundžiasi „pažangieji". Jau vien tik dėl to rožančius mums neįdomus, atgyvenęs, žeminąs kiekvieno „susipratusio" kataliko garbę — teisinasi XX amžiaus „susipratę modernieji"...

Tokių ir dar mažiau išmintingesnių rožančiaus maldai užmetimų šiandieną yra daug. Jie nežino ar nenori žinoti, kad malda nėra prekė, nėra sezoninė Paryžiaus mada, kurios vertė dažnai keičiasi. Tiesa, keičiasi kartais maldos forma, jos išreiškimo būdas, ceremonijos, tačiau

jos esmė nesikeičia, nes ir Tas, kuris yra maldos turinys ir tikslas yra amžinas. Tuo labiau nesikeičianti ir amžinai moderni yra ta malda, kurią išmokė pats Dievas, — tai „Tėve mūsų" malda. Nė vienas genijus nesukūrė ir nesukurs, kad ir moderniškiausiais maldos himnais to, ką Viešpaties angelas išreiškė Marijai pasveikinime — „Sveika Marija". O kas gi pajėgs visiškai suprasti ir įvertinti Išganytojo gyvenimo paslapčių kilnumą, amžiną jų vertę?... Čia ir giliausi protai yra bejėgiai. Todėl tenka kiekvieną šių 3-jų elementų — „Tėve mūsų", „Sveika Marija" ir „Paslaptis" panagrinėti atskirai, kad įsitikintume jų nepakeičiama reikšme rožančiuje.

„Tėve mūsų" malda rožančiui turi nepakeičiamos reikšmės, nes ji yra: 1. dieviška, 2. tobuliausia ir 3. galingiausia malda.

1. „Tėve mūsų" yra d i e v i š k a malda, nes jos autorius yra Dievas — Jėzus Kristus. Jis gyvu žodžiu mus mokė ir įsakė, kaip turime melstis. „Kuomet Jis (Kristus,—T. Ž.) vienoje vietoje meldėsi, atsitiko, kad, Jam pabaigus, vienas Jo mokytinis Jam tarė: Viešpatie, pamokyk mus melstis, kaip ir Jonas mokė savo mokytinius. Jis jiems tarė: Kai jūs meldžiatės, sakykite: Tėve, tebūnie šventas tavo vardas. Teateinie tavo karalystė. Duok mums šiandien kasdieninės mūsų duonos. Atleisk

mums mūsų nuodėmes, nes ir mes atleidžiame kiekvienam, kurs mums kaltas. Ir nevesk mus į pagundą" (Luk. XI, 1–5). Kitoje šv. Evangelijos vietoje skaitome: „Taigi, jūs melsitės taip:[1]) Mūsų Tėve, kurs esi danguje; tebūnie šventas tavo vardas. Teateinie tavo karalystė. Tebūnie tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje. Duok mums šiandien mūsų antesybinės duonos. Ir atleisk mums mūsų skolas, kaip ir mes atleidžiame savo skolininkams. Ir nevesk mūsų į pagundą, bet gelbėk mus nuo pikta. Amen." (Mat. VI, 9–14)[2]).

Taigi šv. Evangelija liūdija, kad „Tėve mūsų" yra dieviška malda, nes jos autorius yra pats Dievas.

2. „Tėve mūsų" yra tobuliausia malda, nes joje glūdi svarbiausias krikščionybės esmės bruožas[3]). Tą pastebime jau iš pirmųjų tos maldos žodžių — „Tėve mūsų", kurs esi danguje"...

---

[1]) „Jūs melsitės taip" — Čia ir yra tas įsakymas, kaip reikia melstis. Nesako Kristus: jūs galite taip melstis, bet melsitės.

[2]) „Duok mūsų antesybinės duonos", tas reiškia tik dvasinę duoną, šv. Komuniją. Evangelijoje pagal šv. Luką pasakytą: „Duok... kasdieninės mūsų duonos" (XI, 3); čia reikia pirmiausia suprasti dvasinį maistą, paskiau — kasdieninę duoną. Iš šių dviejų evangelijos vietų yra susidariusi „Tėve mūsų" malda.

[3]) Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 20 p.

Seniau niekas nedrįso Dievą vadinti savo Tėvu, kreiptis į jį taip sūniškai. Senajame Testamente tas žodis yra visiškai svetimas. Ten randame išsireiškimus: „Ponas Dievas", „Tvėrėjas", „Valdytojas", bet ne „Tėvas", nes Izraėlio tauta jautėsi esanti Dievo tarnaitė[1]). Tuo tarpu Naujajame Testamente pirmiausia Dievas yra Tėvas, o mes Jo sūnūs. Dievo Sūnus, tapdamas žmogumi, viskuo mums tapo. Jis yra gailestingasis samarijietis, tikras mūsų brolis. Čia ir yra svarbiausia tų žodžių „Tėve mūsų" reikšmė—a t p i r k i m a s; čia glūdi išreikšta pirmoji svarbiausia krikščionybės esmės žymė.

Šv. Povilo Apaštalo laiške galatams skaitome: „Atėjus laiko pilnybei, Dievas siuntė savo Sūnų, padarytą iš moteriškės, pastatytą po įstatymu, atpirkti tų, kurie buvo po įstatymu, kad mes gautumėm įsūnystę. Kadangi jūs esate sūnūs, Dievas siuntė savo Sūnaus Dvasią į jūsų širdis, kuri šaukia: Abba, Tėve! Taigi, yra jau ne tarnas, bet sūnus[2]). O jei sūnus, tai ir tėvonis per Dievą" (Gal. IV, 4—7). Kitame laiške apie mūsų sūnystę Dievuje šv. Povilas šitaip kalba: „Juk jūs gavote ne ver-

---

1) Plg. St. Augustinus, De serm. Dom. in monte sec. Matth. lib. II n. 15.

2) Yra jau...: tu jau nebe tarnas, bet sūnus (gr. t.). Arkiv. J. Skvireckas, N. T. 561 p. Kaunas 1936.

gystės dvasią, kad jums vėl reikėtų bijoti, bet gavote įsūnystės dvasią, kurioje šaukiame: Abba, Tėve" (Rom. VIII, 15).

Taip, jau mes nesame Dievo vergai. Jis nėra mūsų tik Valdovas, Teisėjas, Tvėrėjas, bet Atpirkėjas, geraširdis Tėvas ir Brolis. Tą šventą krikščionybės tiesą randa me pirmuose „Tėve mūsų" maldos žodžiuose.

„Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams"... Čia glūdi antroji svarbiausia krikščionybės žymė — artimo meilė, kuri yra krikščioniško gyvenimo Alfa ir Omega — pradžia ir pabaiga, nes tik mylėdami savo artimą, mylime ir Dievą. Kito kelio prie Dievo meilės nėra. Kas sako mylįs Dievą, o iš tikrųjų nekenčia savo artimo yra apgavikas savęs ir kitų. Pats Išganytojas pasakė, kad iš artimo meilės pažinsime Jo mokinius. „Aš jums duodu naują įsakymą mylėti vienas kitą; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs vienas kitą mylėtumėte. Iš to visi pažins, kad jūs mano mokytiniai, jei turėsite meilę vienas kitam... Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau" (Jon. XIII, 34; XV, 12).

Atpirkimas ir artimo meilė yra pagrindinė krikščionybės linija. Tai glūdi, kaip matome, Viešpaties maldoje.

„Tėve mūsų" yra tobuliausia malda dar ir dėl to, kad ji moko melstis, t. y., ji nurodo,

ko ir kaip turime prašyti Dievą. Pirmiausia reikia ieškoti Dievo garbės—pirmieji trys prašymai (apie juos tuoj kalbėsime); paskiau prašome Dievo to, kas mūsų kasdieniniam gyvenimui būtina—keturi sekantieji prašymai.

Taigi, „Tėve mūsų“ malda rožančiui turi nepakeičiamos reikšmės, nes ji yra tobuliausia.

3. „Tėve mūsų” yra galingiausia malda, nes ji yra paties Viešpaties žodžiai. „Jei tikroje dvasioje meldžiamės, kas kiekvienai maldai būtina, nieko kito daugiau prašyti negalime, ko šioje maldoje nebūtų“ (Augustinas). Kitaip sakant, kas tik mums reikalinga, čia yra talpinama. Šv. Tomas Akvinietis prie to pastebi: „Šioje maldoje randame ne tik tai, ko teisingai galima prašyti, bet ir tvarką, kurioje turime prašyti“ [1]). Kadangi Dievas mus sutvėrė, numylėjo ir padarė savo vaikais, todėl būtų didžiausias iš mūsų pusės niekšiškumas, jei nebūtume Jam už tai dėkingi. Vadinas, pirmiausia turime trokšti Dievo garbės. Todėl ir sakome: „Tėve mūsų... teesie šventas tavo vardas“ — pirmas prašymas. Toliau prašome sau amžinosios laimės: „Teesie tavo valia“ — antras prašymas. Šią amžiną laimę pasieksime, būdami paklusnūs šventai Jo valiai: „Teesie tavo valia, kaip danguje, taip ir ant žemės“ —

[1]) Šv. Tomas Akvinietis, II—II, qu. 83 a. 9.

trečias prašymas. Tam įgyvendinti, t. y., kad galėtume tinkamai išpildyti Dievo valią, reikia dvasiškos ir žemiškos stiprybės — maisto, todėl kalbame: „Kasdieninės duonos duok mums šiandieną“ — ketvirtas prašymas [1]). Ir pagaliau kad mes nusidėjėliai, laimingai pasiektume amžiną laimę, prašome nuodėmių atleidimo, stiprybės prieš pagundas ir visa pikta — čia yra trys likusieji prašymai: „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“ — penktas prašymas: „nevesk mus į pagundą“—šeštas; „gelbėk mus nuo pikto“— septintas „Tėve mūsų“ prašymas.

Šiais septyniais maldavimais pareiškiame protestą septynioms didžiosioms nuodėmėms. Todėl nenuostabu, kad šios maldos galybė yra begalinė, ji yra galingiausia malda. Aiškiai matyti, kad čia Viešpaties žodžiai, nes Jis vienas geriausiai žino, kas žmogaus amžinajai laimei yra būtina, ir kaip žmogus tą laimę gali pasiekti. Štai kaip atsiliepia tuo klausimu žymūs autoritetai: „Šios maldos yra paprasta privilegija ta, kad ji gali pakilti iki dangaus, išprašyti iš Tėvo to, ką mokė Jo Sūnus“ [2]). „Ko

[1]) „Kasdieninės duonos...“ Pirmoji prasmė — šv. Komunija, antroji — kasdieninės duonos prašymas. Plg. T. Adolfas Chwala, O. M. I., Eucharistija – kasdieninė mūsų duona, 11 ir 12 p. p. Raseiniai, 1937.

[2]) Tertulijonas, cit. R. P. M. Chéry, O. P., La Théologie du Saint Rosaire, tom. I 35 p. Paris 1869.

kia kita tikresne malda kreipsimės į Tėvą, jei ne ta, kuri išėjo iš Jo Sūnaus burnos ir kuri yra pati Tiesa“ [1]). Vėl tas pats autorius sako: „Kad Tėvas pažintų savo Sūnaus žodžius, kai meldžiamės, reikia, kad mūsų jausmai, išreikšti šiais dieviškais žodžiais, būtų taip pat ir mūsų širdyje; ir kadangi Jis (Dievo Sūnus, — T. Ž.) yra mūsų advokatas pas savo Tėvą, kai prašome Jo pasigailėjimo, todėl vartokime mūsų advokato žodžius, nes pasakyta: ko tik Tėvo prašysite Jo vardan — bus jums duota. Tai kaip gi galime būti Dievo neišklausyti, jei vartojame Jo paties žodžius“ (Šv. Ciprijonas) [2]).

Tai trečia svarbiausia priežastis, kodėl ši malda rožinčiui yra nepakeičiama, nes ji yra galingiausia malda. Visos kitos maldos yra ne kas kita, kaip vienas iš tų septynių Viešpaties maldos prašymų kita forma.

Antras labai svarbus ir nepakeičiamas šv. rožančiaus esmės elementas — „Sveika Marija“.

Išreiškę savo dangiškajam Tėvui prašymus, kreipiamės į Jo Motiną, prašydami Jos užtarymo ir tarpininkavimo mūsų maldavimuose. Todėl kreipiamės į Ją gražiausia Jos garbei malda — Arkangelo Gabrielio Pasveikinimu: „Svei-

1) Šv. Ciprijonas, cit. R.P.M. Chéry, O. P., loc. cit. 16 p.
2) Cit. R. P. M. Chéry, O. P., ibid.

ka Marija, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi". Šia malda ne tik išprašome daug malonių, bet ir labiausiai pagarbiname Dievo Motiną Mariją. Tardami „Sveika Marija, malonės pilnoji", sveikiname Ją ir kartu išreiškiame didį džiaugsmą, kad Ji yra „malonės pilnoji".

Tie žodžiai reiškia, kad Ji yra skaisčiausia ir kilniausia už visus sutvėrimus. Ji yra tas išganingas laidas, jungiąs patį malonių šaltinį — savo Sūnų. Mes nesame tokie, nes esame nuodėmingi. Ji yra Nekaltas Prasidėjimas, skaisčiausioji — malonės pilnoji Motina.

Tolesni žodžiai — „Viešpats su tavimi" — išreiškia Šventosios Dvasios ir Marijos vienybę, t. y., Šventoji Dvasia yra visuomet su Marija. Ji yra kilniausia Dievo šventovė, dieviškų dorybių šaltinis, Šv. Dvasios buveinė. Kalbėdami — „Tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius Jėzus" — garbiname Ją, kaip nekaltai pradėtą. Šios privilegijos dėka Ji yra pagirta tarp moterų, todėl pagirtas Jos įsčios vaisius Jėzus. Tuo baigiame pirmąją šios maldos dalį [1]).

---

[1]) „Sveika Marija" turi dvi dalis. Pirmosios dalies žodžiai: „Sveika, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi" (Luk. 1, 28) yra arkangelo Gabrielio žodžiai. Sekantieji: „Pagirta tu tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius" (Luk. 1, 42) yra šv. Elzbietos žodžiai, pasakyti Švč. P. Marijai. Antroji šios maldos dalis yra Bažnyčios pridėta.

Antrosios dalies — „Šventoji Marija, Dievo Motina, melsk už mus nusidėjėlius, dabar ir mūsų mirties valandoje" — ypatingai yra įsidėmėtini šie žodžiai: „Dievo Motina". Tie žodžiai dar kartą išreiškia Marijos nepaprastą kilnumą, šventumą, skaistumą, nes Ji yra Dievo Motina. Be to, čia glūdi giliausios krikščionybės paslaptys: Dievo Sūnaus tapimas žmogumi, pasaulio atpirkimas.

Matome, kokia kilni ir galinga ši dieviškos kilmės Marijos garbei malda — „Sveika Marija" [1]). „Ji (malda „Sveika Marija",— T. Ž.) yra gyvybės medis, kuris prikelia mirusius, palaiko gyvuosius ir gydo ligonius" (Šv. Jeronimas)" [2]). Ji yra karališkas Marijos apsiaustas, kuris dengia nusidėjėlius ir puošia teisinguosius (Šv. Bernardas) [3]). Taigi ir „Sveika Marija" rožančiui turi begalinės, nepakeičiamos reikšmės.

Tenka dar panagrinėti paskutinį rožančiaus esmės elementą — Paslaptis.

---

[1]) Ne tik „Tėve mūsų", bet ir „Sveika Marija" yra dieviškos kilmės malda. Skirtumas toks, kad pirmoji malda — tiesioginiai Kristaus išmokyta, antroji gi — netiesioginiai. Tačiau abiejų maldų autoriaus — Dievas.

[2]) Šv. Jeronimas, cit. R. P. M. Chéry, O. P., loc. cit. 20 — 21 p.p.

[3]) Šv. Bernardas, op. cit.

Yra ir daugiau Jėzaus gyvenimo paslapčių, bet šios 15 yra svarbiausios, nes jos geriausiai išreiškia: 1) Jėzaus ir Marijos gyvenimą, 2) jų mąstymas kiekvienam yra įmanomas.

1. Šv. rožančiaus paslaptys geriasiai išreiškia Jėzaus ir Marijos gyvenimą. Štai, matome arkangelą Gabrielį, skubantį su dangiška naujiena į Galilėjos miestą, Nazaretą, pas mergaitę Mariją, pažadėtą vyrui iš Dovydo namų... Klausome jų pasikalbėjimo, nepaprastos naujienos pranešimo: Ji, ta kuklioji Nazareto mergaitė, turės pagimdyti sūnų, vardu Jėzus. „Jis bus didis ir bus vadinamas Aukščiausiojo Sūnumi. Viešpats Dievas duos Jam Jo Tėvo Dovydo sostą: Jis karaliaus Jokūbo namuose per amžius, ir Jo karaliavimui nebus galo“ (Luk. I, 32 — 34).

Toliau matome Mariją, bėgančią per kalnus į Judėjos miestą pas giminaitę Elzbietą, pranešti Jai nepaprasto džiaugsmo ir naujienos. O ši, pilna Šventosios Dvasios, sušunka dideliu balsu ir taria: „Pagirta tu tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius“ (Luk. I, 41—42). Marija, pilna dėkingumo ir dieviškos meilės, taria šiuos žodžius: „Mano siela garbina Viešpatį, ir mano dvasia džiaugiasi Dievuje, mano Išganytojuje" (Luk. I, 46—47).

Nepajuntame, kad ir trečioji rožančiaus scena prieš mus. Čia Marijos ir mūsų džiaugs-

mas pasiekia aukščiausią laipsnį: „Žodis tapo kūnu"... (Jon. I, 14). Jos skaisčiosios įsčios tapo Dievo šventove, Ji yra Dievo Motina. Džiaugiamės visi geros valios žmonės, nes gimė mums Išganytojas, kuris yra mūsų Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. Klausome angelų giesmės, tik ką gimusiam kūdikėliui Jėzui: „Garbė Dievui aukštybėse ir žemėje ramybė geros valios žmonėms" (Luk. II, 14). Dar keletas džiaugsmingosios rožančiaus dalies mąstymų, ir mes išvystame liūdinčią Dievo Motiną, pradedame sopulingąją rožančiaus dalį. Kenčia Jos nekalčiausias Sūnus, — Jis krauju prakaituoja. Kenčiame ir mes kartu, giliai užjaučiame Mariją ir Jos mieliausią Sūnų. Koks gi nepaprastas pasikeitimas. Vietoje malonaus kūdikėlio šypsnio čia matome Jį kenčiantį baimę ir skausmą Alyvų darželyje. Vietoje krykštavimo — didis liūdesys ir žodžiai: „Tėve, jei būtų galima, tepraeina ši taurė, kurią man tenka gerti, — ne mano, bet tavo tebūnie valia". Vietoje švelnaus motiniško glamonėjimo — baisūs budelių kankinimai. Vietoj motinos krūčių maisto — tulžis. „Consummatum est" — atlikta. Jėzus miršta ant kryžiaus.

Bet štai, Jėzaus mirtis tampa gyvenimu, paniekinimai — išaukštinimu danguje, ir Jo Sopulingoji Motina vainikuojama dangaus karaliene — garbingoji rožančiaus dalis.

Visa tai mąstome, pergyvename. Čia ne tik aiškiausiai matome Jėzaus ir Marijos gyvenimą, bet kartu esame tos šventos gyvenimo dramos dalyviai.

2. Rožančiaus paslapčių mąstymai yra kiekvienam įmanomi. Tai antroji priežastis, kodėl tos, o ne kitos paslaptys rožančiuje talpinamos. Ne visos tikėjimo tiesos gali būti kiekvienam tinkama mąstymo medžiaga. Tuo tarpu mąstyti apie mūsų Išganytojo gyvenimą, kančią, mirtį ir prisikėlimą—kiekvienam įmanoma [1]).

Rožančiaus paslaptys turi nepakeičiamos reikšmės, ir jų vietoje nieko naujo negalima išrasti. Mums dabar aišku, kas yra rožančiaus esmė, kas jo esmei būtina ir kodėl tas būtina.

---

1) Plg. R. P. M. Chéry, O. P., loc. cit. 22 — 23 p.

ANTRAS SKYRIUS

ROŽANČIAUS ATSIRADIMAS

1. DABARTINĖS ROŽANČIAUS FORMOS KILMĖ.

Tiksliai atkalbėti nemažą skaičių maldų be tam tikros priemonės neįmanoma. Geriausia ir praktiškiausia maldų skaičiavimo priemonė, tai šių dienų rožančiaus forma. Pažiūrėkime to praktiško rožančiaus maldų skaičiavimo būdo atsiradimą [1]).

Žymus senovės istorikas Peladijus liūdija, kad atsiskyrėlis abatas Paulius, gyvenęs 4 amž. Termos dykumose, kasdieną kalbėdavo 300 tam tikrų maldų, kurių tiksliam suskaičiavimui vartodavo tiek pat akmenėlių. Po kiekvienos atkalbėtos maldos, akmenėlių skaičių vienu mažindavo. Kiti, dėdami akmenėlius iš vienos vietos į kitą, žinodavo atkalbėtų maldų skaičių. Vėliau akmenėlių vartojimas maldų skaičiavimui vis rečiau būdavo praktikuojamas. Pagaliau atsirado nauji

---

1) Plg. Fr. Thomas Esser, O. P., Unserer lieben Frauen Rosenkranz, 57 p. ir sek. Paderborn 1889. Plg. Lexikon fuer Theologie und Kirche, Bd. VIII, Der Rosenkranz.

maldų skaičiavimo būdai, taip vadinami „šniūrai" arba „virvutės", ant kurių būdavo tiek mazgelių arba karolėlių, kiek reikėdavo atkalbėti maldų. Ši maldų skaičiavimo priemonė pasirodė daug praktiškesnė ir, palyginti, išsilaikė gan ilgą laiką. Atgailų knygose užtinkame, kad jau aštuntame amžiuje atgailautojai kalbėdavo 20, 50 ir daugiau „Tėve mūsų" maldų, vartodami tam tikrą virvelę Vienuolyno viršininkai skirdavo nemažą „Tėve mūsų" maldų skaičių savo vienuolyno broliams padėjėjams, kurie jas kasdieną kalbėdavo, naudodamiesi anksčiau minėta virvele. Kadangi ši „Tėve mūsų" maldų skaičiavimo priemonė pasirodė labai praktiška, todėl ji vėliau gavo net atskirą vardą: „Tėve mūsų virvelė".

Populiarus tos virvelės pavadinimas tada būdavo: „Pater-noster virvelė", nes „Tėve mūsų" lotyniškai reiškia „Pater noster". Taigi pusiau lotynišku terminu ir vadindavo šią „Tėve mūsų" maldų skaičiavimo priemonę. Pasakojama, kad šv. Klara, kartą pametusi „Pater-noster virvelę", nusiskundė, turėdama vėl griebtis tos pasenusios priemonės — akmenėlių „Tėve mūsų" maldų atkalbėjimui [1]).

Ši „Tėve mūsų virvelė" ir buvo tinkamiau-

[1]) Acta SS. tom. II. Aug. die 12. c. I n. 4. Ed. nov. 755 p.

sias ir praktiškiausias rožančiaus formos pavyzdys, kurį šv. Dominінkas pasisavino.

Tik nereikia manyti, kad šių dienų rožančiaus forma buvo lygiai ta pati ir šv. Domininko laikais — 13 amžiuje. Tada ji buvo dar netobula, padarė nemažą pažangą, bet iš esmės nepasikeitė. Tas, aišku, nemažina šv. Domininko, kaipo rožančiaus įkūrėjo garbės. Kiekvienas išradimas gyvenimo praktikoje tobulėja, vystosi. Tai paprastas gyvenimo reiškinys. Juk ir Stefensono išrastą primityvų traukinį reikėjo labai patobulinti, ir šiandieną jis yra dar tobulinamas, tačiau, nežiūrint to, traukinio išradėjas lieka Stefensonas. Tą patį pasakysime ir apie gramafono, telefono, radijo ir kitus išradėjus. Šie pavyzdžiai tinka ir rožančiaus formos autoriui. Šv. Domininkas yra rožančiaus formos autorius, nors jos tobulumas yra vėlesnių laikų padaras. Įsidėmėtina dar ir tai, kad rožančiaus formavimosi laikotarpyje (13 — 16 amž.) domininkonų Ordinas, vėliau paaiškės, vaidino svarbiausią vaidmenį. Todėl tas Ordinas vėliau buvo pripažintas rožančiaus Ordinu ir šią privilegiją turi iki šių dienų.

Kyla klausimas, kaip atsirado šių dienų rožančiaus forma ir jos sudarymas?

Jau matėme, kad senovėje (4 amž.) buvo krikščionių paprotys vartoti „Tėve mūsų virvelę", kurios pagalba kalbėdavo, kaip žinome,

tik „Tėve mūsų" maldas[1]. „Sveiką Mariją" tuo būdu kalbėti tuomet dar nebuvo praktikuojama. Tas paprotys atsirado 12—13 amžiuje[2]. Kiek vėliau kartūzas Henrikas (1408 m.)[3], sudarydamas Švenč. Panelės Marijos garbei psalmyną, įvedė kiekvienai 10-čiai „Sveika Marija" po „Tėve mūsų". Tolimesnė pažanga (14 amž.) buvo padaryta ta, kad maldos buvo jungiamos su paslapčių mąstymu. Tas jau buvo praktikuojama 14 amž. seserų domininkonių. Penkioliktojo amžiaus pradžioje (1410 m.) vienuolis kartūzas Domininkas Prutėnas ir Adolfas ir Eseno—Tryro jau kalbėjo 50 „Sveika Marija" su tiek pat paslapčių. Kai kur dar buvo paprotys vartoti 150,165,200 ir daugiau mąstymo paslapčių. Ir pagaliau palaiminto Aliano de Ruppe, domininkono, sudaryta Švenč. P. Marijos garbei psalmynas buvo paskutinis dabartinės rožančiaus formos pavyzdys. Jo psalmynas turėjo tris dalis. Kiekvienoje dalyje buvo 15 „Tėve mūsų", 150 „Sveika Marija", 150 mąstymų, kurie apima nuo įsikūnijimo apreiškimo

---

[1]) Tolimųjų Rytų pagonių tautos irgi vartodavo (kai kur ir dabar vartoja) maldos virveles, panašias į seniau vartojamas „Tėve mūsų" maldos virveles, bet tas nė mažiausios įtakos neturėjo rožančiaus formai.

[2]) Lexikon fuer Theologie und Kirche, Bd. VIII, Der Rosenkranz.

[3]) Kartūzų Ordino vienuolis.

iki Marijos mirties ir paskutinio teismo. Toks buvo palaiminto Aliano de Ruppe, O. P. Marijos garbei psalmynas, kurio pavyzdžiu, su kai kuriais pakeitimais, rožančius buvo galutinai užbaigtas išviršinės ir vidujinės formos atžvilgiu. Ši forma ir pasiliko iki šių dienų. Toks rožančius, kurį mes šiandien turime, galutinai buvo priimtas 16 amžiaus antroje pusėje.

2. ROŽANČIAUS ATSIRADIMAS IR ŠV. DOMININKAS.

Pereitame skyriuje, kalbėdami apie dabartinės rožančiaus formos atsiradimą, kartu minėjome ir šv. Domininko vardą. Jis mums ypatingai brangus, nes jo vardas neperskiriamai rišasi su rožančiaus atsiradimu.

Taigi, kas tas šv. Domininkas, kokia jo rožančiaus misija, kas mums apie jį liūdija?

Pavyzdingai ir dievobaimingai Guzmanų šeimai 1170 metais gimė sūnus, kuriam buvo duotas vardas Domininkas. Jis gimė Ispanijoje, Kalarogoje. Jau pačioje jaunystėje jis pasižymėjo apaštališku uolumu, pamaldumu, artimo meile. Mylėjo jis visus; visi jo apaštališkai širdžiai buvo brangūs, bet vargšams ir nuskriaustiesiems buvo nepakeičiamas jų geraširdis tėvas. Dar studentu būdamas, pradėjo misijų darbą. Tiesa, tuomet jis dar nėjo į plačias mases, nekovojo su baisiomis erezijomis, bet pasitenkino

tuo, kuo galėjo: gyvu žodžiu ir pavyzdžiu apaštalavo vargšų tarpe, skelbė jiems artimo meilę. Jis net pardavė savo rūbus, knygas, savo paties ranka rašytus pergamentus, kad bent kiek galėtų padėti maro nukamuotiems vargšams. O kai daugelis stebėjosi, kad jis neteko tokių reikalingų mokslo priemonių, šv. Domininkas atsakė rimtais žodžiais: „Ar aš galiu mokytis iš negyvų odų, kai tuo tarpu yra žmonių mirštančių iš bado"[1]). Taip jis visą laiką apaštališku uolumu rengėsi didelei misijai, troško žmoniją išgelbėti iš bedievybės tamsybių, užtikrinti jai šviesesnį rytojų Kristuje. Šį savo troškimą jis sėkmingai įvykdė, įkurdamas trilypį tiesos Ordiną: Pirmąjį Brolių Pamokslininkų Ordiną, antrąjį seserų, trečiąjį pasauliečių Ordiną—tretininkus ir jaunų mergaičių gelbėjimo centrus nuo bedievybės ir nusikaltimo žabangų. Šiuo trigubu frontu šventasis drąsiai stojo į kovą už Kristų. Tuo jis sudavė gana skaudų smūgį pragaro apaštalams, o šventai Katalikų Bažnyčiai garbingai skynė kelią į pergalę. Jis mirė 1221 m. rugpiūčio 6 d. Bolonijoje, bet jo misija gyva iki šių dienų. Ir šiandieną jo įkurtasis Brolių Pamokslininkų Ordinas yra vienas iš stipriausių Bažnyčios šulų.

Šv. Domininkas turėjo dar ir kitą labai

---

[1]) Lacordaire, O. P., Vie de St. Dominique, 29 p. (Actes de Bologne) Paris 1929.

svarbią kovos priemonę prieš erezijas, tai šventą rožančių, kurio autorius, kaip matėme, jis pats ir yra.

Šv. Domininkas, sulaukęs 25 metų amžiaus, tapo Osmos reguliarinių kanauninkų vyresniuoju. Vėliau buvo išrinktas lydėti savo vyskupą Don Diego į Daniją. Juos siuntė Ispanijos karalius Alfonsas VIII paprašyti savo sūnui Danijos princesės rankos. Jie keliavo per pietų Prancūziją, kur siautė baisi albigiečių erezija. Eretikai negailestingai griovė ir degino bažnyčias, žudė tikinčiuosius. Visa, kas šventa, dora, kilnu, puolė jie visu žiaurumu ir naikino. Tai buvo baisus 12—13 a. maras, baisi jų kraujo misija... Nepaliko jie ramybėje nei valstybių valdovų. Visur jų buvo pilna, visur jie šeimininkavo.

Tą viską matė ir pergyveno šis jaunas, gilaus proto ir šventai misijai jau visiškai subrendęs apaštalas—šv. Domininkas Guzmanas. Jis, nieko daugiau nelaukdamas, stojo į žūtbūtinę kovą prieš albigiečius. Kovojo jis ne plienu, bet dvasiniu ginklu — malda ir atgaila. Šv. Domininkas, jausdamas savo jėgų ribas, su ašaromis kreipėsi į dangiškąją Motiną - Mariją. Tris dienas ir naktis, sako padavimas, meldėsi, karštai maldavo Mariją. Tą jis atliko visai nuošaliai, viename miške prie Tulūzos miesto, Prancūzijoje.

Pagaliau Marija išklausė jo maldą: Ji apsireiškė jam trimis nepaprastai gražiomis karalienėmis. Kiekviena iš jų turėjo po 50 gražių, skaisčių mergaičių. Pirmoji karalienė ir jos 50 mergaičių buvo apsirengusios baltai; antroji —raudonai ir trečioji — auksiniais rūbais buvo pasipuošusi. „Trys karalienės", — aiškino šv. Domininkui Marija", — yra trys rožančiaus dalys. Kiekvienos karalienės 50 mergaičių reiškia vienos rožančiaus dalies 50 „Sveika Marija"... Baltoji karalienė reiškia džiaugsmingąją rožančiaus dalį, raudonoji — sopulingąją ir auksinė — garbingąją dalį. Šios trys dalys apima mano Sūnaus prasidėjimo, gimimo, kentėjimo ir prisikėlimo paslaptis. Įvesk šią maldą visur. Tuomet suklydusieji susipras ir grįš prie Dievo. Kalbantieji rožančių bus laimingi", — baigė Marija.

Šventasis pasiryžėlis grįžta atgal į Tulūzą. Kupinas džiaugsmo ir dangiškos stiprybės skuba pirmiausia bažnyčion, o varpai tuo momentu patys pradeda skambėti... Nustebę žmonės būriais renkasi į bažnyčią. O šv. Domininkas susirinkusiems taip prabyla: „Albigiečius pergalėsime ne kardu, bet Marijos pagalba — šv. rožančiumi. Šis jos įsakytas kovos būdas yra pergalės užtikrinimas", — ir tuoj pats pirmas pradėjęs kalbėti rožančių.

Žinoma, čia yra padavimas, gražus pasa-

kojimas. Tikrų istorinių žinių neturime, kad šv. Domininkui būtų apsireiškusios trys karalienės. Bet ar viskas, kas čia pasakojama, yra tik padavimas, gražus pasakojimas? Ne! Čia yra labai daug tiesos. Neprasimanymas, bet istoriškas faktas, kad šv. Domininkas kovojo su 13 amž. pabaisa — albigiečių erezija ir ją nugalėjo ne kardu, bet malda ir atgaila. Taip pat žinome, kad tais sunkiais kovų laikais Švenč. Panelė jį vidujiniai apšvietė, sustiprino ir nurodė jam geriausią kovos būdą — rožanžių, kurį jis pirmas geriausiai suprasto, įrodė tos maldos pergalės dvasią ir davė tikrąją kryptį rožančiaus esmės supratimui[1]). Tik iš karto nevisai aišku, ar šv. Domininkas tikėjimo priešus nugalėjo rožančiaus malda, ar kita kokia nors dvasine priemone. To laiko istorikai tiesioginiai apie tai neužsimena. Bet yra kitas istorinės vertės liudijimas, tvirtinąs, kad šv. Domininkas eretikus nugalėjo rožančiaus malda.

Tuoj po to nepaprasto įvykio Mureto gyventojai pastatė šv. Jokūbo koplyčią, kurią papuošė įdomiu paveikslu, vaizduojančiu šv. Domininko misiją. Ten matyti Švenč. Panelė, prie jos kojų klūpo grafas Simonas iš Monforto, šalia jo Tulūzos vyskupas Fulko (jie daug pasidarbavo kovoje su tikėjimo priešais),

1) Léon XIII, Le Rosaire de Marie, par F. D. Joret, O. P. 213 p. Paris 1933.

o Dievo Motinos dešinėje — šv. Domininkas, vienoje rankoje laikąs kryžių, antrąja ranka priimąs iš Švenč. Panelės Marijos rožančių.

Kitas 13 amž. paveikslas, visai panašus į pirmąjį, kabojo Tulūzos domininkonų vienuolyne maždaug iki 17 a. antros pusės[1]). Gaila, šie ir daugelis kitų dokumentų žuvo per prancūzų revoliuciją. Tačiau jų istorinė vertė pasilieka. Tuo labiau šis istorinis faktas mums neabejotinas, nes jį dar kartą vėliau patvirtino tos pačios koplyčios atrastos griuvėsių liekanos. Ant koplyčios užsilikusių durų rasta užrašyti žodžiai, kurie, archeologų tvirtinimu, liūdija tą koplyčią esančią statytą 1213 metais. Anksčiau minėjau, kad ši koplyčia buvo pastatyta šv. Domininko garbei, „tuoj po to nepaprasto įvykio" (1213 m.), t. y., tuomet, kai šv. Domininkas stebuklingu būdu nugalėjo tikėjimo priešus. Šis seniausias rožančiaus dokumentas aiškiai pasisako už šv. Domininką, kaip rožančiaus autorių.

Vieno nežinomo autoriaus eiliuotas kūrinys, kurį Akvitanijos provincijos notaras, praėjus vienam mėnesiui po to stebuklingo įvykio, įrašė į archyvo knygas, liūdija, kad ro-

1 Percin, Monumenta Conv. Tolos. (saecul. I. n. 12 sq. ad an. 1213) 12 p.ir plg. Miguel, Historia de la vida de sancto Domingo, 503 p. Valenzia 1705.

žančius buvo įkurtas maždaug 1213 metais[1]). Tame eilėraštyje poetas išreiškia didelę pagarbą šv. Domininkui, kad jis galinga rožančiaus malda davė mirtiną smūgį tikėjimo ir kultūros griovėjams — albigiečiams. Jonas Beoistas, rašydamas 1693 metais šv. Domininko gyvenimą, įdėjo šį eilėraštį į savo knygą, pastebėdamas, kad jis pats šį eilėraštį išrašė iš archyvo knygų. Eilėraščio turinys šitaip skamba[2]):

„Jėzus — meilė saldžiausioji sunaikino tikėjimo priešus, ir Marija — gėlė skaisčiausioji tiek daug iš pykčio įnirtusių priešų sumindė. Džiaugsmingai šaukia Prancūzija: Marija kilnioji pergalėjo priešus blogiausius; o Domininkas, ašaromis maldaudamas ir kovodamas, sunaikino nenaudėlius žiauriausius. Kas gi galėtų pakankami džiaugtis, tinkamai įvertinti kovotojų pasisekimą..., kai nusižeminęs šv. Domininkas pradės **rožes** Marijai aukoti, pinti iš jų skubotą vainiką...

Kokia gi paguoda ir džiaugsmas teka žmonių širdyse, kad jau provincija nuo nuodėmių laisva. Tiesa kelias triumfuodama, nes šv. Domininko pamokslas dangų sujudino. Nustoja gyvačių šnypštimas, vėl grįžta giesmės ir džiaugsmas, nes Kristus išblaškė debesis.

1) Vie de St. Dominique, I lib. II p. 86. Toulouse 1893.
2) Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 168 p.

Dabar vėl tikėjimas viešpatauja, kryžiumi laisvai kaktą žymime, nes eretikai jo jau nebeišniekins. Laisvi esame nuo liūdesio, laisvi nuo įnirtusio priešo, — niekas daugiau mums ramybės nedrums. Malda šv. Domininkas padarė galą blogybėms, pamokslais užtikrino dabartinį teisingųjų likimą".

Taip poetas vaizduoja tų laikų baisią tikinčiųjų būklę ir jų garbingą pergalę su šv. Domininku priešakyje. Čia taip pat pasakyta, kad jis, rožių maldas aukodamas, t. y., rožančiaus malda, išprašė stebuklingos Motinos Marijos pagalbos.

Tai keletas 13 amž. istorinių faktų, kurie pasisako už šv. Domininką, Brolių Pamokslininkų Ordino įkūrėją, kaipo rožančiaus autorių.

Pažiūrėkime, ką mano tuo klausimu tradicija, ypač popiežiai, kurie irgi istorijos daviniais rėmėsi.

Tradicija, tuoj matysime, neabejotinai tvirtina, jog šv. Domininkas yra rožančiaus autorius ir didžiausias jo platintojas [1]). Tiesa, tradicija mini dar netobulą rožančių. Pav., šv. Domininko laikais nebuvo griežtai nustatyta, kiek kiekvienoje dalyje „Tėve mūsų" ir „Sveika Marija" kalbėti. Lygiai taip pat buvo ir su mąstymais. Šv. Domininkas tačiau pirmas suprato,

[1]) Plg. R. P. X. Faucher, O. P., Les Origines du Rosaire, 7—20 p. p. Paris (8-e) 1923.

kad rožančių sudaro „Tėve mūsų", „Sveika Marija"—lūpų maldos ir V. Jėzaus ir Marijos gyvenimo paslapčių mąstymai. Ši pagrindinė rožančiaus esmės žymė išliko iki šių dienų, tik šiandien tas viskas galutinai apspręsta, nustatyta tobulai: nieko daugiau nei pridėti, nei atimti negalima. Kad rožančius savo atsiradimo pradžioje nebuvo visiškai tobulas ir kad jis ilgoje iki 16 amž. pradž. gyvenimo praktikoje padarė didelę pažangą, pasiekė savo galutinį tobulumo laipsnį — kiekvienam aišku. Tas rožančiaus autoriaus teisių nemažina. Juk niekas iš karto netampa tobulas, tai natūralus gyvenimo reiškinys. Panašiai atsitinka ir su pamaldumo tobulumu. Ypač didesnio masto pamaldumas vystosi palengva, nejučiomis. Jo elementai ir pagrindinai esmės bruožai kartais jau nuo seno egzistuoja ir tik po ilgo laiko, tarsi visai nežinomai, netikėtai atidengia savo paslėptas brangenybes, pradeda savo žydėjimo laikotarpį. Pamaldumas gimsta šventose sielose, bręsta, veržiasi į gyvenimą, ten vystosi, tobulėja ir tik vėliau įgauna nepakeičiamą, esminę formą; pav., pamaldumas į Švenč. Jėzaus Širdį, į Kristų Karalių ir t. t.[1]). Todėl Tėvas Mortijė teisingai pastebi: „Niekuomet nereikia apie pamaldumų įkūrimą spręsti taip, lyg jie jau tu-

---

[1]) Plg. R. P. X. Faucher, O. P., loc. cit. 8 p.

rėtų būti tobuli savo pradžioje. Pamaldumas (tobulas, — T. Ž.) iš karto neatsiranda. Jis palengva vystosi, praktikuojant tobulėja... Taigi nieko ypatingo nėra ir su rožančiaus neesminiu pasikeitimu... Tai yra natūralus dalykas"[1]).

Nežiūrint to, kai kuriems vis dar nėra aišku, kad šv. Domininkas yra rožančiaus įsteigėjas. Jie labiau yra linkę kam nors kitam, apie kurį nieko rimtesnio nei istorija, nei tradicija nesako, šį nuopelną pripažinti, tik ne šv. Domininkui. Lyg norėtų tikrąjį rožančiaus autorių paneigti. Kada tas klausimas virto rimtu ginču, tuomet ir Bažnyčios vadai — popiežiai pareiškė savo nuomonę. Ir tai ne vienas, bet visi iki brangios atminties Pijaus XI, visi, kurie tik išleido rožančiaus enciklikas, sutartinai tvirtina, kad šv. Domininkas yra rožančiaus autorius, įkūrėjas. Prie geriausių norų tose enciklikose neužtinkame kito vardo, kuriam būtų skirtas rožančiaus įsteigimas[2]).

---

1) R. P. Mortier, O. P., Histoire des Maîtres Généraux, tom. I p. 17.

2) Popiežų enciklikos, kurios liūdija, kad šv. Domininkas yra rožančiaus autoriaus, yra surinktos ir pavadintos: „Bullarium Confraternitatum Ordinis Praedicatorum". Romae typis cameralibus I in 4-o. Naujausias leidinys „Bullarium SS. Rosarii, ejusdemque confraternitatis" sudaro Tėv. Chéry. O. P. veikalo „La Théologie du St. Rosaire" II tomą Paris 1869.

Popiežius Leonas X vienoje savo enciklikoje sako: „Iš istorijos žinome, kad šv. Domininkas įkūrė abiejų lyčių tikinčiųjų broliją, pavadintą Švenč. Panelės Marijos Rožančiaus Brolija, kurią jis įvairiose pasaulio šalyse pamokslais ir stebuklais išplatino" [1]).

Penkiasdešimt metų vėliau šventasis Popiežius Pijus V rašo: „Kai albigiečių erezija Prancūzijos ir Italijos šalyse varė savo pragaištingą darbą, ir kai tiek daug pasauliečių (dvasiškai,—T. Ž.) apako, kad jie net prieš Viešpaties kunigus baisiai dūkdavo, tuomet šv. Domininkas, Pamokslininkų Ordino Įkūrėjas..., pakėlęs akis į dangų ir, Šventosios Dvasios įkvėptas, sugalvojo, kaip manoma, visiems tinkamą Dievo garbei maldos būdą — rožančių, dar vadinamą Švenč. P. Marijos Psalmynu, kurį plačiai išplatino visoje Romos Kat. Bažnyčioje" [2]).

Gregorijus XIII tuo klausimu šitaip išsireiškia: „Įsidėmėtina, jog tuomet, kai Prancūzijoje ir Italijoje siautė baisios erezijos, kad Dievo rūstumą sušvelnintų ir išprašytų Švenč. P. Marijos užtarymą, įsteigė šv. Domininkas

---

1) „Pastoris aeterni" d. d. 6 Oct. 1520, Bullar. Ord. Praed. I, 392 p.

2) „Consueverunt" d. d. 17 Sept. 1569, Bullar. O. P. V, 223 p.

tokį maldos būdą, vadinamą šventu rožančiumi arba Švenč. P. Marijos Psalmynu" [1]).

Nenorėdamas kartoti panašių liudijmų, tik priminsiu, kad beveik visi popiežiai, kurie tik apie rožančių išleido enciklikas, liūdija, jog šventasis Domininkas yra rožančiaus įkūrėjas. Iš jų paminėtini yra šie: Klemensas VIII, Aleksandras VII, Inocentas XI, Klemensas XI, Benediktas XIII. O Benediktas XIV, tas gilaus proto ir mokslo vyras, net keturių savo gausių veikalų vietose pabrėžia, kad šv. Domininkas yra tikrai šv. rožančiaus autorius. Dar daugiau: jis, kaipo Apeigų Kongregacijos patarėjas ir tikėjimo skelbėjas, įrodė, kad šv. rožančiaus įkūrimo ir išplatinimo teisė priklauso šv. Domininkui [2]). Ir pagaliau Bažnyčios vadas Pijus XI, 1937 met. išleistoje rožančiaus enciklikoje, visiems primena, kad šis visiems pritaikintas maldos būdas — rožančius, priklauso šv. Domininkui [3]).

Tai keletas svarbesnių popiežių pasisakymų apie rožančių, kurie pakankamai liūdija už rožančiaus įkūrėją—šv. Domininką.

---

[1]) „Manet Apostolus" d. d. 1 April. 1673, Bullar. O. P. V, 318 p.

[2]) Plg. Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 147 p.

[3]) „Ingravescentibus malis" die 29 mensis Sept. an. 1937.

3. ROŽANČIUS—YPATINGA DOMININKONŲ ORDINO NUOSAVYBĖ.

Žinant, kad šv. Domininkas, Brolių Pamokslininkų Ordino įkūrėjas, yra rožančiaus autorius, savaime suprantama, kodėl jo įkurtasis Ordinas turi šio pamaldumo ypatingas platinimo teises.

Šią ypatingą teisę, kaip matėme, pripažįsta ir popiežiai[1]). Dar daugiau. Šventasis Sostas suteikė domininkonų Ordinui tokias rožančiaus maldos platinimo teises, kad tik vienintėlis šv. Domininko įpėdinis — domininkonų Ordino Generolas arba jo įgaliotinis — turi teisę steigti naujas šv. rožančiaus brolijas[2]).

Pirmutinis popiežius, kuris pripažino šią ypatingą rožančiaus platinimo teisę domininkonams, buvo Pijus V[3]). Vėliau tai patvirtino popiežiai: Inocentas XI[4]), Benediktas XIII[5]) ir Atlaidų Kongregacija, dalyvaujant popiežiui Benediktui XIV[6]).

---

1) Constit. Ubi primum.

2) „Inter desiderabilia" d. d. 29 Jun. 1569: Bullar. O. P. V, 214 p.

3) „Nuper pro parte" d. d. 31 Jul. 1679 ibid. VI, 350 p.

4) „Pretiosus" d. d. 26 Maj. 1727 § 8 ibid. VI, 616 p.

5) S. C. Indulg. d. d. 26 Aug. 1747: Decreta authentica I Congr. Indulg. edita jussu SS. D N. Leonis PP. XIII Ratisb. 1883 n. 165, p. 146.

6) Decreta authentica etc. n. 405, p. 357; dar plg. Acta Sanctae Sedis (2) II 105 sqq.

Tuo remdamasis šv. Sostas griežtai įspėja, kad steigimas rožančiaus brolijų, kurios nėra patvirtintos domininkonų Ordino Generolo, laikyti negaliojančiomis. Kitaip sakant, be domininkonų Ordino sutikimo, niekas neturi teisės steigti naujas rožančiaus brolijas. Bet šventasis Tėvas nori, kad ir kiti vienuoliai bei kunigai turėtų tam tikras rožančiaus teises. Todėl jiems suteikė teisę uždėti rožančiui paprastus (ne domininkoniškus) atlaidus [1]).

Ši nepaprasta domininkonų privilegija yra Bažnyčios stropiai saugojama. Vėliau (pasitaiko ir dabar) buvo ne kartą mėginama šią brangią domininkonų nuosavybę ir jų įkūrėjo šv. Domininko tėvišką palikimą—rožančių nusavinti arba kokiu nors būdu sumažinti ypatingas platinimo teises. Ir kad visam laikui būtų užkirstas kelias panašioms „pastangoms", Indekso Kongregacija viename savo dekrete įspėjo, jog be ypatingo šv. Sosto leidimo niekas neprivalo išrasti naujus rožančius, kurie kenktų šių dienų autentiškam rožančiui [2]).

Skaitytojui dabar aišku, kad domininkonai yra rožančiaus ir jo platinimo Ordinas.

---

[1]) Kokios malonės domininkoniškais atlaidais suteikiamos plg. priedą 87 p., Nr. 1 ir 2.

[2]) Plg. Dacreta de libr. prohib. § IV, n. 8.

TREČIAS SKYRIUS

ROŽANČIAUS KALBĖJIMAS

1. ROŽANCIAUS MALDOS SUPRATIMAS.

Rožančiaus malda yra viena iš kilniausių ir galingiausių maldų, tačiau jos reikalavimai yra labai paprasti, kiekvienam prieinami. Rožančiaus malda nieko ypatingo iš mūsų nereikalauja, o tik iškelia geros maldos savybes ir į jas kreipia ypatingo dėmesio.

Malda yra kalbėjimasis su Dievu, pareiškiant jam pagarbą ir savo troškimus. Šie momentai žmogaus gyvenime yra begalo kilnūs, nes čia kalbamės su pačiu Dievu, Tvėrėju, Atpirkėju ir savo dangiškuoju Tėvu. Todėl savaime aišku, kad šis mūsų pašnekesys turi būti atliekamas susikaupime, nusižeminime ir dideliu pasitikėjimu Dievu. Juk nekitaip darome ir kasdieniniame gyvenime: kalbėdamiesi su kokiu nors garbingu asmeniu, visuomet jam pareiškiame pagarbą, nuolankumą ir nuoširdų pasitikėjimą. Kitaip elgdamiesi, parodome savo neišauklėjimą, nekultūringumą arba tuo duodame suprasti, kad tas asmuo nėra vertas asme-

nybės vardo. Todėl kiekvienos geros maldos ypatybės yra šios: susikaupimas, nusižeminimas ir pasitikėjimas Dievu. Rožančiui, kaip mąstymo maldai, yra ypatingai svarbios tos trys minėtos maldos ypatybės; gi 15 svarbiausių tikėjimo paslapčių mąstymai, ir yra charakteringiausia rožančiaus maldos žymė. Iš to seka, kad rožančius turi būti palengva kalbamas, nes to reikalauja rožančiaus maldos dvasia—mąstymai [1]). Kalbėti rožančių ir nieko nemąstyti arba mąstyti ne paslaptis, bet stengtis kaip galima greičiau prisiartinti prie paskutinio maldos „Amen" — tas pats, kas ir visai rožančiaus nekalbėti. Išganytojas kartą pasakė: „Ši tauta mane garbina lūpomis, bet jų širdys toli nuo manęs". O Marija visiems, nesąmoningai rožiančiaus maldas kalbantiems, tikriausiai pasakytų: — „Jūs garbinate mane tik lūpomis, bet jūs visai užmiršote mano brangiausią maldą — rožančių".

Nėra tačiau reikalo ir galimybės konkrečiai nustatyti, kiek minučių turi būti kalbama ta ar kita malda. Tai yra grynai asmeninis dalykas: vienam reikia daugiau laiko, kitam mažiau. Nevisi vienodu greičiu sugeba tarti maldos žodžius ir kartu sekti maldos prasmę. Svarbiausia, mes turime aiškiai ištarti maldos žo-

---

[1]) Plg. Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 230 p.

džius ir suprasti jų reikšmę — tai kiekvienos kalbamos maldos greičio matas. Tačiau rožančiaus maldai to neužtenka. Ji yra visų pirma mąstymo malda. Todėl čia reikia kreipti ypatingo dėmesio į mąstymus. Nevienas paklaus: kaip gi galima kartų mąstyti maldos žodžius ir mąstymų turinį? Tai neįmanoma! Visai teisingai. Ir nėra reikalo kartu apie „Tėve mūsų", „Sveiką Mariją" ir kitus žodžius mąstyti. Tikrai tas neįmanoma [1]. Užtenka sąmoningai tarti maldos žodžius ir mąstyti tik kalbamąją paslaptį. Rožančiui svarbiausia paslapčių mąstymai, o „Tėve mūsų", „Sveika Marija" ir t. t. užtenka tik sąmoningai ištarti. Todėl rožančiuje ir yra „tos pačios" maldos kartojimas, nes naujos maldos reikalautų vis naujo dėmesio, ir mes negalėtume taip lengvai atlikti paslapčių mąstymo maldos. Kartojant tas pačias maldas, tinkamai atliekame mąstymus; pinant jas į naujas paslaptis, įgauna rožančiaus malda vis naują antspalvį, įvairumą ir dvasinį grožį. Tik nereikia manyti, kad ši mąstymų svarba iš mūsų reikalauja kažko nepaprasto. Reikalavimai visai paprasti. Nereikia valandas „dūmoti", daryti kažkokius „dūsavimus", „pūtavimus", įkvėpimus, išsikryžiavimus ir t. t. Ne! Niekuomet!

---

[1] L'Abbé F. - J. d'Ezerville, Petit mois du Saint Rosaire (d'après l'Encyclique de Léon XIII) 23 p. Leid. data nepaž.

Tie visi dirbtini „jausmingumai" yra maldos pažeminimas. Be minėtų maldos ypatybių, rožančius iš mūsų reikalauja ir kultūringumo, t. y., natūralumo, kuklumo, paprastumo ir nemažiau estetiškumo. Tik sveiko proto ir širdies natūralumas bei sielos skaistumas daro maldą brangią ir galingą pas Dievą.

Rožančiaus paslapčių mąstymui nieko daugiau nereikia, išskyrus du pagrindinius dalykus: 1) turėti aiškų kalbamos paslapties vaizdą ir 2) praktiškai jį sau pritaikinti, t. y., žinoti, kokia pagrindinė dorybė čia slepiasi, ko galima pasimokyti, kenčiant arba džiaugiantis kartu su Kristumi. Kaip tos dvi sąlygos turi būti atliktos, griežtų taisyklių nėra ir negali būti: tas priklauso nuo mūsų pašaukimo, amžius ir išsilavinimo. Vienaip atliks tuos mąstymus šventas vienuolis, kitaip pamaldus mokslininkas, studentas, ir dar kitaip paprastas, bet Dievą mylįs darbininkas. Vadinas, jie visi mąstys tas pačias rožančiaus paslaptis, bet tie mąstymai vienas nuo kitų gal ir labai skirsis. Rožančiaus malda yra tinkama, jei garbiname Mariją, o per ją ir dangiškąjį Tėvą ne tik lūpomis, bet ir paslaptis stengiamės suprasti.

Bet yra žmonių, kurie dėl tam tikrų dvasinių trūkumų negali atlikti mąstymų. Kas jiems daryti? Ar jie tinkamai kalba rožančių, ar jie gauna visus atlaidus? Taip! Ir jie tinkamai kalba

rožančių, gauna visus atlaidus, jei gera intecija ir pamaldumu atlieka tik lūpų maldas[1]).

Trumpai sakant, rožančiaus maldai yra būtina:

1) susikaupimas, nusižeminimas ir pasitikėjimas Dievu — apskritai;

2) 15 rožančiaus paslapčių mąstymai — ypatingai.

2. BENDRAS ROŽANČIAUS KALBĖJIMAS IR JO REIKŠMĖ.

Rožančius nėra tik asmeninė malda, bet daugiau bendruomenės malda. Todėl, kalbėdami rožančių keliese, daug daugiau laimėsime sau ir kitiems dvasinės naudos, nes bendroje maldoje visuomet vienas kito trūkumus papildome, ir tuo pačiu mūsų malda tampa tobulesnė. Šv. Alfonsas de Liguori sako: „Geriau yra rožančių bendrai kalbėti, negu atskirai".

Norėdami tinkami suprasti šio pamaldumo reikšmę, turime prisiminti ką esame ypatingo pasakę apie rožančiaus esmę, t. y., kad rožančiuje glūdi krikščionybės esmės pagrindiniai bruožai. O krikščionybės svarbiausioji žymė yra naujas Kristaus įsakymas: mylėti savo artimą, kaip jis mus mylėjo. Juk Išganytojas pa-

---

1) Plg. Benedictus XIII Constit. „Preciosus" d.d. 26 Mai. 1727.

sakė: „Aš duodu jums naują įsakymą mylėti vienas kitą; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs vienas kitą mylėtumėte. Iš to visi pažins kad jūs esate mano mokytiniai, jei turėsite meilės vienas kito“ (Jon. XIII, 34—35).

Šis yra naujas artimo meilės įsakymas, kurį Išganytojas tiesiog „įsakymu“ vadina (Jon. XV, 12). Ir šį įsakymą jis laiko vienu iš svarbiausių, kurs yra Dievo meilė (Mat. XXII, 37 — 40). Tuo įsakymu bus įvykdytas visas įsakymas (Gal. V, 14), nes jis yra tobulybės ryšys (Kol. III, 14).

Šį kilniausią ir svarbiausią krykščionybės reikalavimą kaip tik geriausiai išpildome bendroje rožančiaus maldoje, kur visi meldžiame Dievą ir Mariją, prašome dangiškos palaimos. Čia ir mūsų asmeniški reikalai nenukenčia, nes mes vieni už kitus meldžiamės. Ten kur vienas už visus, o visi už vieną aukojasi — ten yra tikroji artimo meilė. O bendroji malda kaip tik to siekia. Pagaliau pats Išganytojas, mokydamas melstis, įsakė „Tėve mūsų“ maldoje melstis ne tik už save, bet ir už kitus. Tą labai gerai suprato pirmieji krikščionys. Todėl jie buvo vienas kūnas ir viena siela maldoje ir gyvenime. Apaštalų Darbuose skaitome: „Visi šitie buvo sutartinai ištvermingi maldoje drauge su moterimis, su Jėzaus motina Marija ir su jo broliais" (Apd. I, 14), t. y., su artimes-

niais Jėzaus giminaičiais. Šią maldos dvasią šv. Paulius linki savo tikintiesiems: „O kantrybės ir paguodos teduoda jums Dievas turėti vienokius jausmus kitas kitam, sekant Jėzumi Kristumi, kad vienaširdžiai viena burna garbintumėte Dievą, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvą" (Rom. XV, 5—6). Ir štai, kodėl bendroji malda yra brangi Dievui, nes ji geriausiai išpildo svarbiausią jo įsakymą: mylėti savo artimą, kaip pats save. Dar kartą prisiminkime Išganytojaus žodžius įsitikinimui, kaip jis brangina šį maldos būdą: „Aš dar jums sakau: jei du iš jūsų susitars žėmėje kurio nors dalyko melsti, bus juodviem padaryta mano Tėvo, kurs yra danguje. Nes kame du ar trys susirinkę mano vardu, ten aš esu jų tarpe" (Mat. XVIII, 19—20).

Iš to pakankamai aišku, kad rožančius yra daugiau bendroji malda. Todėl rožančiui svarbu įvairios brolijos, nes jos geriausiai įvykdo rožančiaus maldos tikslą. Todėl bendroji rožančiaus maldos reikšmė dvasios gyvenime yra labai svarbi, nepakeičiama. Jau iš praktikos žinome, kad bendromis jėgomis daugiau nuveikiame, negu kiekvienas atskirai. Kur du stos—visados daugiau padarys!... Tas pats ir maldoje: juo daugiau tikinčiųjų maldauja Dievą, tuo jų maldos vaisiai didesni. Tas tinka, su mažomis išimtimis, ir tobulybės siekime.

Tikras atsiskyrėlio pašaukimas yra retas dalykas. Todėl Sen. Testamente skaitome: „Geriau kai kartu yra du, negu vienas: nes jie turi naudos iš savo kartu buvimo. Jei vienas krinta, kitas bus sulaikytas. Vargas viengungiui. Jei jis puolė, nėra kas jį pakeltų" (Pamoksl. IV, 9). Lygiai tas pats ir maldoje: vargas tam, kurs vienas blogai meldžiasi — nėra kas jį pataisytų, jo maldos trūkumus papildytų. Kas kita bendroje maldoje. Trumpai sakant, suvienytos dvasinės jėgos yra visuomet daug galingesnės. Tą liūdija gyvenimo praktika. O kokia reikšmė ir nauda yra bendros maldos — rožančiaus, kuris yra pačių rinktinių maldų rinkinys? Kaip jau matėme, didelė reikšmė ir nauda yra bendros maldos apskritai, o rožančiaus ypatingai.

KETVIRTAS SKYRIUS

ROŽANČIAUS MYLĖTOJAI

ROŽANČIAUS MYLĖTOJAI.

Kiekvienam susipratusiam katalikui turėtų būti aišku, kad rožančius nėra vargšų, ligonių, tik moterėlių malda, bet ir rimtų mokslininkų, kilnių asmenybių neišsemiamas dvasios turtas. Visi (išimtis, žinoma, tiems, kurie rožančiaus maldos gerai nesupranta ar nenori suprasti) šią nuostabiai kilnią, garbingą ir praktišką maldą myli ir gerbia. Paminėsiu tik keletą įdomesnių gyvenimo pavyzdžių, aiškiausiai liūdijančių, kaip rožančių brangino šventieji, Bažnyčios vadai, karaliai, karo vadai, mokslininkai, profesoriai ir kitos žymios asmenybės.

1. Jau nekalbant apie rožančiaus įkūrėją šv. Domininką, kuriam rožančius buvo brangiausia malda ir galingas kovos ginklas už Kristaus karalystę žemėje, paminėsiu kitus šventuosius, kurie mums taip pat yra gerai žinomi.

Šv. Pranciškus iš Sales sakydavo: „Kalbėti rožančių, garbinti dangiškąją Motiną, tai maloniausias užsiėmimas ir gryniausias man

širdies džiaugsmas"[1]). Šv. Karolis Boromėjus visose savo plačios diecezijos parapijose įsteigė rožančiaus brolijas. Šv. Vincentas a Paulo, jam trumpam laikui pavestose dviejose parapijose, tuojau pasiskubino įsteigti rožančiaus broliją[2]). Šv. Stanislovas Kostka su didžiausia meile laikė rožančių savo rankose iki paskutinės gyvenimo valandos[3]). Palaimintam Alfonsui Rodrigezui, S. J. rožančius buvo svarbiausia dvasinio lavinimosi priemonė[4]). Ką gi bekalbėti apie apaštališkąjį šv. Ignacą Loyolą, šv. Povilą nuo Kryžiaus, kurie rožančių ne tik mylėjo, bet ir daug jo garbei pasidarbavo. Nėra reikalo čia išvardyti visus šventuosius nuo pradžios iki galo. Svarbu, kad šiems mūsų gyvenimo pavyzdžiams, šventiesiems, rožančius buvo nepakeičiama dvasinė stiprybė, gyvosios dvasios siela.

2. Popiežių, rodos, nereikėtų minėti, nes jie savo pavyzdžiu ir gausiomis enciklikomis aiškiai pasisako, kaip jie brangina ir myli rožančių. Pav., popiežius Benediktas XIII, dar būdamas kardinolu — arkivyskupu, visoje savo arkivyskupijoje įsteigė viešą ir bendrą rožančiaus kalbėjimą, įsakė visiems rožančiaus bro-

---

1) Plg. L'Abbé F.-J. d'Ezerville, loc. cit. 32 p.
2) ibid. 32—33 p. p.
3) ibid. 33 p.
4) ibid.

lijų vadams ir rektoriams platinti rožančių, aiškinant tikintiesiems jo paslėptus dvasios turtus. Kiekvieną šeštadienį jis sakydavo rožančiaus Karalienės garbei pamokslą. Jam nesant namie, jį turėdavo pakeisti domininkonas[1]). Ne tik pamoksluose, bet ir gausiuose savo veikaluose jis dažnai mėgdavo kalbėti apie rožančių. Jis pats asmeniškai rožančių mylėjo ir, lankydamas bažnyčią, visuomet kartu su savo palydovu viešai jį kalbėdavo. 1725 met. jis, nuvykęs be ypatingų iškilmių į vieną Romos domininkonų bažnyčią, dalyvauja skaitlingoje rožančiaus procesijoje, pamaldžiai laikydamas rožančių ir degančią žvakę rankoje.

Sako, kad popiežius Klemensas VIII, kuris išleido nemažiau kaip 19 enciklikų apie rožančių ir jo brolijas, pirmą kartą apvilktas popiežiaus rūbais (1592 m.), skubiai pradėjo ieškoti visose kišenėse rožančiaus, iki neatsiminė, kad jį palikęs kardinoliškuose rūbuose.

Benediktas XIV (1743 m.) dovanojo Castel Gandolfo bažnyčiai rožančiaus Karalienės statulą, kurią ant tam tikrų neštuvų per rožančiaus šventės procesiją iškilmingai nešdavo apie bažnyčią.

O popiežius Gregorijus XVI dažnai viešose

---

[1]) Plg. Fr. Thomas Esser, O. P., loc. cit. 73 p.

rožančiaus procesijose, laikydamas rožančių rankose, pamaldžiai jį kalbėdavo.

Apskritai, visi popiežiai rožančiaus maldai būdavo labai palankūs ir, kiek galėdami, jį platindavo. Tai keletas įdomesnių faktų apie rožančių iš privataus Bažnyčios vadų gyvenimo.

3. Karalius Henrikas, grafas iš Chambord'o, neapleisdavo nė vienos dienos neatkalbėjęs rožančiaus. Kad galėtų pamaldžiau jį atkalbėti, jis įsigijo 15 paveikslų, vaizduojančių 15 rožančiaus paslapčių, kuriuos, kalbėdamas rožančių, visuomet turėdavo prieš akis. Jam būdavo didžiausia kančia, kai paskutinį kartą, sunkiai susirgęs, negalėjo kalbėti savo mėgiamo rožančiaus.

Karalienė Ona, kilimo austrė, Liudviko XIV motina, didelė rožančiaus mylėtoja; vos gimusį savo sūnelį įrašė į rožančiaus broliją, kad būsimasis sosto paveldėtojas būtų ypatingoje Marijos globoje.

Liudviko XVI sesuo (1759—1802), Sardinijos karaliaus Emanuėlio IV žmona, Marija Klotilda, dar jauna būdama, uoliai kalbėdavo rožančių ir niekad jo neapleisdavo. Visą laiką jai rožančius buvo brangiausia malda. Net ir tada, kai paskutinės gyvenimo valandos neleido garsiai tarti rožančiaus maldos žodžių,

ji stengėsi, laikydama rožančių rankoje, bent pamaldžiai susikaupti.

Kitai, šventą gyvenimą vedusiai karalienei, Marijai Kristinai, būdavo didžiausias džiaugsmas, kai ji vakare su varpeliu rankoje galėjo kviesti savo šeimą į privačią koplyčią rožančiaus maldai už savo motiną karalienę Mariją Teresę.

4. Garsusis Airijos laisvės kovotojas, advokatas Danielius O'Connelis visas savo jėgas aukojo tikresniam savo brangiosios tėvynės, Airijos, rytojui. Jis drąsiai kovojo žodžiu ir raštu su Anglijos valdžia, kuri tuomet buvo lyg pavergusi airius ir jų katalikiškas teises. Kilnusis didvyris pasijutęs, kad jo vieno jėgos šiai milžiniškai misijai per silpnos, kreipėsi galingąja rožančiaus malda į Dangiškąją Karalienę Mariją, prašydamas jos pagalbos. Marija jo prašymą išklausė. Jis rožančiaus malda ir kova laimėjo visišką laisvę tėvynei ir jos katalikams.

Kalbėjo rožančių ir Liudvikas Windthorstas, garsusis katalikų laisvės kovotojas Vokietijoje. Jis laimėjo laisvę Vokietijos katalikams.

Kalbėjo rožančių ir didysis prancūzų karo vadas Fošas. Rožančius jam buvo dangiška stiprybė kovoje už tėvynės laisvę, teisėtumą ir teisingumą.

Tai pat rožančių mylėjo ir garsusis muzikas Wolgangas Amadeus Mocartas. Rožančius jam buvo didžiausias draugas: jį nešiojosi su

savimi, kasdieną jį kalbėdavo ir vadino „muziko brevijoriumi" (maldų knyga). Sukomponavęs kurį nors muzikos dalyką, rožančiaus malda dėkodavo Marijai.

Rožančių labai brangino ir garsusis gydytojas profesorius Recamieras. Masonas (bedievis) Macé štai ką apie jį sako: „Kartą aš ir mano draugai pastebėjome pas Recamierą vieną daiktą. Spėkit, ką tokį? Ogi rožančių! Prisipažįstu, aš labai nustebau. Mokytasis Recamieras, tas žymus profesorius, didysis medicinos mokslo autoritetas, karalių ir kunigaikščių gydytojas, kurio vardas visoje Europoje žinomas, tas Recamieras kalba rožančių. Pamatęs mūsų nustebimą, jis visai kukliai pareiškė: —Taip, aš kalbu rožančių. Kai esu labai susirūpinęs ligonio sveikata, kuriam jau duota visokių vaistų, o vis dėlto jie nieko nepadeda, tada aš kreipiuosi į Tą, kuris vienas viską gali išgydyti. Tačiau nevisada turiu tiek laiko, kad Aukščiausiajam Kūrėjui galėčiau pasakyti savo prašymą. Tada aš kreipiuosi į šventąją Dangaus Mergelę, savo Globėją, vieną ar kelias rožančiaus paslaptis sukalbėdamas. Prisipažįstu: iš to susilaukdavau nuostabių vaisių"...

Tai tik keletas gyvenimo garsenybių pavyzdžių, mylėjusių rožančių. Jų būtų galima pririnkti ir daugiau, bet ne nuo to priklauso rožančiaus vertė. Valgome ne todėl, kad žy-

mūs žmonės valgė, bet kad reikia valgyti. Rožančius yra labai mylimas ir šiandien. Ir šiandien rasime nemaža asmenybių, mokslininkų, profesorių, karininkų, gydytojų, kuriems rožančiaus malda yra brangi ir maloni. O ką gi bekalbėti apie įvairių procesijų tūkstantines maldininkų minias, kasmet plaukiančias į Liurdą pareikšti rožančiaus Karalienei viešą pagarbą. Nebaisus jiems nei vargas, nei tolima kelionė, nei pagaliau nemažos išlaidos.

Žinau, ir mūsų brangioje tėvynėje yra nemaža garbingų asmenų, kurie didžiu pamaldumu ima rožančių į rankas. Rožančiaus mylėtojų šiandien taip pat yra labai daug.

PENKTAS SKYRIUS

ROŽANČIAUS REIKŠMĖ ŽMOGAUS GYVENIMUI

ROŽANČIUS — DORYBIŲ IR KRIKŠČIONIŠKO GYVENIMO MOKYKLA.

Rožančiaus reikšmė mūsų gyvenimui yra begalinė. Daug ko jis duoda kasdieniniam mūsų gyvenimui, bet svarbiausia: rožančius yra dorybių ir krikščioniško gyvenimo mokykla.

Rožančius tobuliausiai vaizduoja visas mūsų Išganytojo ir Marijos dorybes, kurios yra būtinos kiekvienam krikščioniui. Čia randame visa tai, ko Jėzus Kristus mus gyvu žodžiu ir pavyzdžiu mokė, ir ko reikalauja iš mūsų šv. Katalikų Bažnyčią.

Džiaugsmingosios rožančiaus dalies I paslaptis moko nusižeminimo, II — artimo meilės, III— neturto, IV—skaistumo ir V paslaptis moko klusnumo dorybės.

Sopulingosios rožančiaus dalies I paslaptis skatina visiškai atsiduoti Dievo valiai, II — daryti atgailą, III — nekreipti dėmesio į tuščias žmonių kalbas ir nuomones, IV —

pamilti kantrybės dorybę ir V paslaptis skatina mylėti savo priešus.

Garbingosios dalies I paslaptis moko tikėjimo dorybės, II — vilties dorybės, III — meilės dorybės, IV — vienybės su Dievu, V — vienybės dorybėse su Marija.

Matome, kad rožančius yra krikščioniško gyvenimo dorybių mokykla. Čia ne tik aiškiausiai išdėstytos svarbiausios dorybės, bet dar nurodytos ir priemonės joms įgyvendinti. Pav., pirmoji rožančiaus dalis nurodo pagrindines gyvenimo dorybes. Antroji dalis daugiau kalba apie priemones, t. y., ji paruošia mumyse dvasinę dirvą, kurioje minėtos dorybės galėtų tarpti ir klestėti. Ir, pagaliau, trečioji rožančiaus dalis yra tarsi to viso išdava, rezultatas, kalbąs jau apie naują, dievišką, amžinos laimės triumfo gyvenimą.

Šventame rožančiuje slepiasi ir kita labai svarbi gyvenimo tiesa: jis yra mūsų krikščioniško gyvenimo mokykla, nes, mokydamas mus dorybių, moko kartu ir krikščioniško gyvenimo. Dorybės ir krikščioniškas gyvenimas— du neperskiriami dalykai. *Štai kodėl mes randame rožančiuje aiškiausiai išreikštą tikrojo mūsų gyvenimo prasmę ir tikslą, nes jame ryškiausiai atsispindi krikščioniško gyvenimo autoriaus — Jėzaus Kristaus gyvenimas.* Todėl drąsiai galime tvirtinti, kad trys šv. rožan-

čiaus dalys: džiaugsmingoji, sopulingoji ir garbingoji — ryškiausia mūsų gyvenimo programa. Pažvelkime gyveniman, pavyzdžių rasime labai daug: po džiaugsmo dažnai eina skausmas, o po skausmo — garbė, džiaugsminga pergalė, triumfas. Tik per skausmus ir kančią pasiekiame tyro sielos džiaugsmo. Iš čia ir atsirado ši gyvenimo tiesa: „Per crucem ad lucem" — per kryžių į šviesą. Tai tikroji mūsų gyvenimo programa, kuriai išimčių labai maža.

Aš gerai pažinau vieną jauną idealistą studentą. Visuomet jis būdavo linksmas, viskuo patenkintas. Labai jis mylėjo savo draugus ir buvo jų mylimas. Bet neilgai jam buvo leista gyventi savųjų tarpe: dar gyvenimo pavasaryje Išganytojas jį pašaukė arčiau savęs — į vienuolyną. Džiaugsmingai jis sutinka šią po krikšto antrą malonę — pašaukimą, vykdo jis Aukščiausiojo apvaizdos planą, aukoja Jam savo vos pražydusią jaunystę.

Po kelerių vienuolyne gyvenimo metų, jis grįžta aplankyti savuosius. Vos spėja išvysti savo gimtuosius tėviškės namus, jo mylima ir senai matyta sesutė Stasė pirmoji džiaugsmingai pasitinka savo brolį vienuolį. Jis, džiaugsmo kupinas, sveikinasi su visais namiškiais...

Nejučiomis bėgo tėvynėje atostogų dienos, savaitės. Dar viena diena, ir jis ilgam laikui

atsisveikina ne tik su brangiąja Stasele, tėveliais, bet ir su miela tėvyne.

Po ilgos ir vargingos kelionės, jis laimingai atvyksta į vienuolyną. Paskui jį atsiveja laiškas. Džiaugsmingai ima jį į rankas... atidaro, skaito... Dėja! Pirmieji žodžiai jį nutrenkia, laikinai atima žadą: „Mielas sūnau, mūsų brangioji Staselė užvakar staiga mirė"...

Džiaugsmas virto didžiu skausmu. Skaudėjo jam širdį, gaila mylimos sesutės, su kuria dar prieš kelias dienas linksmai šnekučiavosi, dalijosi įvairiais įspūdžiais, kalbėjo apie ateitį. Šiandien jos nėra. Ji išėjo į Anapus, pas Aukščiausiąjį, kurį taip labai mylėjo.

Gal būtų jis dar daugiau kentėjęs, jei ne jo viršininko paguodos žodžiai: „Atsimink, broli, kad mūsų gyvenimas yra ne kas kita, kaip tos trys šv. rožančiaus dalys: džiaugsmingoji, sopulingoji ir garbingoji. Pirmas dvi dalis jau pergyvenai, pasitikėk savo Išganytoju ir Jo šventa valia. Laimingai pergyvensi ir trečiąją— garbingąją šv. rožančiaus dalį".

Šie paguodos žodžiai jam suteikia kiek dvasinės ramybės, bet skausmo surakinta širdis vis dar neatsileidžia. Tada jis, kaip paprastai, eina prie savo numylėtos dangiškos Motinos Marijos, skausmo ašaromis aukoja jai šią auką, prašo jos pagalbos. Marija jo prašymą išklauso. Praėjo pora metų, jo skausmo valan-

dos virto neapsakomo džiaugsmo, triumfo valandomis —jis išvenčiamas kunigu ir, prieš grįždamas iš užsienio, rašo laiške tokius žodžius: „Brangieji, tik dabar pilnai supratau viršininko žodžius: „Mūsų gyvenimas yra ne kas kita, kaip trys šv. rožančiaus dalys"...

Tai vienas gyvenimo pavyzdys. Jų būtų galima pririnkti labai daug iš įvairių gyvenimo sričių, bet jie nieko naujo nepasakys, o tik iškalbingai kartos šią šventą rimto gyvenimo tiesą: gyvenimas nėra tik džiaugsmas, saulėtos jaunystės dienos, bet rimta kova, kova dėl artimo ir savo amžinosios laimės, kurią tik per pasiaukojimą ir kryžių laimėsime — byloja Švenč. Panelės Marijos rožančius.

Taip, rožančius yra dorybių ir kartu krikščioniškojo gyvenimo mokykla.

ŠEŠTAS SKYRIUS

AŠ IR ROŽANČIUS!

AŠ IR ROŽANČIUS!

Daug būtų dar galima kalbėti apie šią nuostabią rožančiaus maldą. Bet ar nuo to priklausys rožančiaus maldos vertė? Ne! Niekuomet! Gal kas pageidautų dar vieno skyrelio: nurodyti priemonę, kuri, teoretiškų žinių pagalba, visiškai atleistų skaitytoją nuo rožančiaus praktikavimo. Vadinas, užtektų apie rožančių paskaityti, ir jis visam gyvenimui atkalbėtas. Tikras XX amžiaus išradimas. Gaila, bet prie geriausių norų autorius tokio „recepto" negali išgalvoti. Tikras esu, kad tai padaryti nepavyks ir to pageidaujančiam skaitytojui. Veltui būtų mudviejų pastangos, veltui „geri" norai. Galima už savo artimą melstis, bet tas dar artimo neatleidžia nuo dvasinės praktikos. Kaip negalima už kitą pavalgyti, taip neįmanoma už jį atlikti religinių pareigų. Taigi, šį paskutinį ir svarbiausią skyrių — *„Aš ir rožančius"* kuris bus nepalyginamai vertesnis už ištisus tomus, g a l i m e tik kiekvienas s a u p a-

sirašyti. Tai kiekvienas sugebėsime padaryti; čia nėra reikalo būti rašytoju, užtenka gerų norų ir pasiryžimo. Žinant, kad rožančius yra kilniausia ir praktiškiausia malda kiekvienam katalikui — jau to užtenka ŕožančiaus pamėgimui. Be to, rožančiaus didelė nauda mūsų dvasinei gerovei skatina jį visa širdimi pamilti.

Štai svarbiausi motyvai ir gausi medžiaga tam praktiškam skyriui: „Aš ir rožančius". Tik nė minutės ilgiau nelauk, imk plunksną ir brėžk giliai, neišdildomai į savo gyvenimo knygos lapus šį išganingą skyrelį — „Aš ir rožančius".

Nežinau, kaip malonus skaitytojas vadinies, kokio išsilavinimo, užsiėmimo, bet žinau tik vieną dalyką, kad tai tau bus didelė nauda, didelis dvasinis laimėjimas. Mylėjo rožančių pasaulio žymūs žmonės, kilnios asmenybės... Pamilk ir tu! Jiems „Aš ir rožančius" giliai aukso raidėmis buvo įrašytas širdyse. Neapsigausi ir tu, sekdamas jų pavyzdžiu. Pavyzdžiu tų, kurie aiškiai žinojo, kas yra gyvenimas ir kas yra malda. Tegu būna tau nuo šios valandos nepalaužiamas, taurus pasiryžimas: aš ir rožančius — ištikimiausi prieteliai ne tik šventadieniais, poilsio valandomis, bet ir šiokiadieniais, sunkiomis darbo dienomis. Ypač tada, kai sunki kasdieninio gyvenimo dalia mus negailestingai prislėgs, pareikalaus daug jėgų ir ištvermės. Malda mus visuomet atgaivins nau-

jomis jėgomis, suteiks mums vidujinį sielos džiaugsmą, harmoniją. Malda tarsi suderina mūsų vidujinio gyvenimo sąskambius, kad jie gražiai, sutartinai skambėtų ir toliau. Tada tik mes pajusime tą vidujinį sutarimą, dangišką harmoniją, sielos muziką. Todėl žymus mokslininkas, domininkonas Tėv. Sertillanges yra pasakęs: „Malda yra savos rūšies sielos muzika". Tikrai! Gal jau ne vienas tą pastebėjome. Todėl rožančius, ši viena iš gražiausių maldų ir yra sielos muzika, tikra to žodžio prasme. Jis ne tik suteikia daug dvasinės naudos, bet ir tikro žmogiško malonumo, pasitenkinimo. Dar daugiau — rožančius yra ta nuostabi trijų akordų gyvenimo lyra, kuri nepaprastai puikiai derinasi su kiekvienu mūsų sielos virpėjimu, sudarydama dangiškos palaimos melodijas...

Todėl skambink šią nuostabią gyvenimo lyrą šiandien, rytoj, skambink ją visados, visą savo gyvenimą — džiaugsmo, skausmo ir triumfo valandomis. Tada tu ir rožančius būsite ištikimi bičiuliai. Kartu suprasi, kodėl jį mylėjo ir myli pasaulio žymūs žmonės, kodėl tau ir kiekvienam rimtam katalikui jis turėtų būti brangiausia malda. Pagaliau tau galutinai paaiškės, kad šie mano žodžiai nėra bevertė pasenusios maldos reklama, bet nuoširdus patarimas, tiesos žodis. Tada bus galutinai aišku, kad rožančius malda nėra joks apsunkinimas,

jokia našta, o jei ir našta, tai tokia, kuri neslėgia, bet kelia aukštyn, aukštyn prie dangiškosios Dievo Motinos Marijos, prie Kristaus. Paukščiui sparnai irgi našta, bet nukirsk juos...

Gal skaitytojui tai senai žinoma, patirta. Gal čia nieko naujo nepasakyta.

Sveikinu, džiaugiuos, nes ir tu tos pačios nuomonės apie rožančių. Tik nepasigailėk šių atrastų dvasinių aukso kasyklų ir kitiems parodyti.

Taigi, prieš skirdamasis, dar kartą norėčiau išreikšti savo paskutinį troškimą ir linkėjimą: Tu ir rožančius būkite ištikimiausi, neperskiriami draugai!

PRIEDAS

ROŽANČIAUS ATLAIDAI IR LITERATŪRA

ROŽANČIAUS ATLAIDAI.

Laimindama šv. Bažnyčia rožančiaus mylėtojus, teikia jiems gausių atlaidų [1]). Svarbesnių rožančiaus atlaidų santrauka yra sekanti:

1. Visuotini atlaidai vieną kartą metuose tiems, kurie kiekvieną dieną sukalba nors vieną dalį rožančiaus, palaimintą domininkono vienuolio arba jo įgalioto kunigo, ir priima pasirinktoje dienoje šv. Sakramentus. („Raccolta", editio 1898 m., Nr. 194).

2. Šimto dienų atlaidai už kiekvieną „Tėve mūsų" ir „Sveiką Mariją", kalbantiems visą rožančių arba jo dalį (penkias paslaptis), jei vartojamas domininkono vienuolio arba jo įgalioto kunigo palaimintas rožančius, („Raccolta", editio 1898 m., n. 194).

3. Penkerių metų ir tiek pat kartų po 40

---

1) Plačiau apie rožančiaus atlaidus plg. „Rožančius — Marijos dovana žmonėms", 91—110 p., Tėvų Domininkonų leid., Raseiniai 1937.

dienų atlaidai, kalbantiems vieną dalį rožančiaus („Raccolta”, editio 1898 m., n. 194).

4. Dešimties metų ir tiek pat kartų po 40 dienų atlaidai (vieną kartą dienoje), kalbantiems rožančiaus dalį bendrai namuose, bažnyčioje arba koplyčioje, („Raccolta”, editio 1898 m. n. 194).

5. Visuotini atlaidai paskutinį kiekvieno mėnesio sekmadienį, jei nors vieną kartą savaitėje sukalbama rožančiaus dalis bendrai namuose, bažnyčioje arba oratorijoje. Tiems atlaidams gauti reikia dar aplankyti bažnyčią ir ten pasimelsti šv. Tėvo intencija, („Raccolta”, editio 1898 m., n. 194).

6. Visuotini atlaidai tiems, kurie atlikdami iš eilės penkiolika šeštadienių, priima kievieną šeštadienį šv. Komuniją, sukalba dalį rožančiaus arba bent atydžiai apmąsto rožančiaus paslaptis, („Raccolta”, editio 1898 m., n. 197).

> P a s t a b a: Tikintieji, negalėdami dėl rimtų priežasčių atlikti minėtas sąlygas šeštadienį, gali tai padaryti, nenustodami atlaidų, ir sekmadienį. („Raccolta”, ed. 1898 m., n. 197).

7. Visuotini atlaidai, jei kas, bet kuriuo laiku per devynias dienas iš eilės aukója rožančiaus Karalienei Bažnyčios patvirtintas maldas, pasirinktą dieną atlieka išpažintį, priima šv.

Komuniją ir pasimeldžia šv. Tėvo intencija („Raccolta", editio 1898 m., 149).

8. Visuotini atlaidai tiems, kurie per visą oktavą kalbėję dalį rožančiaus, vertai priima šv. Sakramentus rožančiaus šventėje arba bet kurioje oktavos dienoje, aplanko bažnyčią ir ten pasimeldžia šv. Tėvo intencija, (Leonas XIII, 1883 m., rugs. mėn. 1 d.; 1885 m., rugp. mėn. 20 d. ir 1888 m., liep. mėn. 23 d.).

9. Visuotini atlaidai, kurie po rožančiaus šventės oktavos, nors dešimtį kartų to paties spalių mėn. dienomis sukalba dalį rožančiaus bažnyčioje, pasirinktą dieną priima šv. Komuniją ir pasimeldžia šv. Tėvo intencija, (Leonas XIII, 1883 m., rugs. mėn. 1 d., 1885 m. rugp. mėn. 20 d. ir 1898 m., liep. mėn. 23 d.).

10. Septynerių metų ir tiek pat kartų po 40 dienų atlaidai už kiekvieną spalių mėn. dieną, atkalbant dalį rožančiaus, (Leonas XIII, 1883 m., rugs. mėn. 1 d.; 1885 m., rugp. mėn. 20 d. ir 1898 m., liep. mėn. 23 d.).

11. Šimto metų ir tiek pat kartų po 40 dienų atlaidai kiekvieną dieną Rožančiaus Brolijos nariams už palaiminto rožančiaus nešiojimą, (Pijus X, 1906 m., liep. mėn. 31 d.).

12. Visuotini atlaidai kiekvieną kartą, kada sukalbama rožančiaus dalis bažnyčioje prie išstatyto Švenčiausio Sakramento, (1927 m., rugs. mėn. 4 d.).

P a s t a b a: Visi ir atskiri atlaidai, paminėti šiame sąraše, gali būti aukojami už vėles, kenčiančias skaistykloje, („Raccolta“, ed. 1898 m., n.).

Sacra Congregatio Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita praesens Summarium Indulgentiarum omnibus Christifidelibus pro devotione SS-mi Rosarii concessarum uti authenticum recognovit typisque imprimi ac publicari permisit.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. Congregationis die 29 Augusti an. 1899.

Fr. Hieronymus M. Card. GOTTI,
Praefectus

A. SABATUCCI, Archiepiscopus Antinoensis
Secretarius.

L. S.

LITERATŪRA.

CHÉRY, R. P. M., O. P., La Théologie du Saint Rosaire, tom. I et II, Paris 1868.

DOMININKONAI, T. T., Rožančius—Marijos dovana žmonėms, Raseiniai 1937.

d'EZERVILLE, L'Abbé F.—J., Petit mois du Saint Rosaire (d'après l'Encyclique de Léon XIII), leid. data nepaž.

ESSER, Fr. Thomas, O. P., Unserer lieben Frauen Rosenkranz, Paderborn 1889.

FANFANI, Ludovicus I., O. P., De Rosario B. M. V., Turini—Romae 1930.

FAUCHER, R. P. X., O. P., Les Origines du Rosaire, Paris (8-e) 1923.

JORET, T. D., O. P., Léon XIII, Le Rosaire de Marie, Paris 1933.

LEXIKON fuer Theologie und Kirche, Bd. VIII, Der Rosenkranz.

PLOTZKE, P. Urban M., O. P., Der Christ und sein Rosenkranz, Koeln –Brueck 1940.

PLOTZKE, P. Urban M., O. P., Der Rosenkranz — eine Botschaft von Christus dem Koenig, „Kirche und Kanzel", Heft 9—10, S. 129 –137.

T U R I N Y S

Pusl.

Įvadas 5

I Skyrius: KAS YRA ŠVČ. PANELĖS MARIJOS ROŽANČIUS ? . . . . 7—29

1. Rožančiaus vardo kilmė 9
2. Rožančiaus esmė 11
   a) Kas rožančiaus esmei būtina 11
      α) Rožančiaus apibrėžimo supratimas 12
      β) Rožančiaus esmės supratimas 15
   b) Kodėl tai rožančiaus esmei būtina? 17

II Skyrius: ROŽANČIAUS ATSIRADIMAS . . . 31—50

1. Dabartinės rožančiaus formos kilmė . 33
2. Rožančiaus atsiradimas ir šv. Dominikas 37
3. Rožančius — ypatinga domininkonų Ordino nuosavybė 49

III Skyrius: ROŽANČIAUS KALBĖJIMAS . . . 51—60

1. Rožančiaus maldos supratimas . . . 53
2. Bendras rožančiaus kalbėjimas ir jo reikšmė 57

IV Skyrius: ROŽANČIAUS MYLĖTOJAI . . . . 61—69

1. Šventieji 63
2. Bažnyčios vadai 64
3. Karaliai 66

Pusl.

4. Karo vadai, mokslininkai, profesoriai ir kitos žymios asmenybės 67
V Skyrius: ROŽANČIAUS REIKŠMĖ ŽMOGAUS GYVENIMUI . . . . 71—77
Rožančiaus — dorybių ir krikščioniško gyvenimo mokykla 73
VI Skyrius: AŠ IR ROŽANČIUS . . . . 79—84
Priedas: ROŽANČIAUS ATLAIDAI IR LITERATŪRA . . . . 85—91

Kaina Lt. 3

Sp. „Patria“ Vilniuje